

SZABADSÁG

NO. 237. SZÁM.

HARMONADIK ÉVFOLYAM.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, szombat, 1920. október 7.

THIRTIETH YEAR EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

WILLIAM BORAH UJRA TÁMADJA WILSON ELNÖKÖT

William E. Borah, idahoi szenátor legutóbb heves támadást intézett Wilson elnök ellen a Nemzetek Ligája miatt.

Az idahoi szenátor a tizedik szakasz ellen kelt ki elsősorban.

NEW HAVEN, Conn., okt. 7. — William E. Borah, idahoi republikánus szenátor tegnap, itt, nagy beszédet tartott, amelyben ismét heves támadást intézett régi ellenfele, Wilson elnök ellen. A szenátor a Nemzetek Ligája alkotmányának a tizedik szakaszát ellen kelt ki leginkább, ugyanazon szakasz ellen, amelynek érdekében Wilson elnök nemrégiben erősen sikrázott.

Borah szenátor kijelentette, hogy, ha az a kormány visszatartja azt, hogy az ország fegyvert fogjon egy olyan ország érdekében, amely tagja a Ligának és ellenség szállja meg, akkor az Egyesült Államok, kiép a becsületét nemzetek sorából.

"Wilson elnök levele, amelyet a tizedik szakasz érdekében írt, mondta beszédében Borah, arról értesít minket, hogy a kongresszus hatalmát nem nyúlhatja meg az, ha háborút kezd, vagy nem kezd: csak egy esetben van közérdekű eljárási jog, az, hogy a kongresszus kijelölje magát a köztársaság elől, abban az esetben, ha a Liga egyik tagját ellenség támadja meg és az az a kongresszus meg akarja sérteni a békészerződést, vagy a Nemzetek Ligájának alkotmányát.

Egy másik nagyon komoly alkalommal az elnök kijelentette, hogy a Nemzetek Ligája alkotmányának tizedik szakasza (amely annyira kifejező a nemzetre, mint akármielyen törvény.) A kongresszus — mondta az elnök — tulajdonképpen végrehajtja az Egyesült Államok népe akaratát. Amit a kongresszus csinál, azt az Egyesült Államok népe csinálja. Ha a Kongresszus nem alkalmazkodik a Nemzetek Ligája alkotmányának tizedik szakaszához, az annyit jelent, hogy az Egyesült Államok népe nem alkalmazkodik, ami viszont annyit jelent, hogy az Egyesült Államok népe nem akar eleget tenni a vállalt kötelezettségének."

A szabad közlekedés konferenciája

WASHINGTON, okt. 7. — A nemzetközi, a szabad és nem korlátozott közlekedésre irányuló konferencia, amelynek annak idején Wilson elnök hívott egybe a fővárosba, nemsokára a kezdetét veszi.

Erre a konferenciára, amelyet igen nagy fontosságúnak mondanak a amely tényleg az is, az összes nemzeteket, beleértve Németországot is, meghívják. Az előtervezet már a legközelebbi jövőben megkezdődik, szintén Washingtonban. Ezen az előtervezeten az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Japán, Franciaország és Olaszország képviseltetik magukat.

Öngyilkos tanító

FULTON, Kas., okt. 7. — Jenny McClure, egy huszonkilenc éves tanító az otthonában szíven lőtte magát. Hátrahagyott leveleiben azt írta, hogy nem érdemes élni, mert vőlegény részére az élet semmiféle örömet nem tartogat. Ö tiszta volt azaz, hogy annyira véna és csunya, hogy soha házaságra nem számíthat. Már pedig mit ér az élet magányosan — írja a szerencsétlen tanító utolsó levelében.

JAMES COX A LIGÁÉRT KARDOSKODIK

Mindenütt, ahol beszél, az ohioi kormányzó ajánlja a Nemzetek Ligáját a választóknak.

Cox nemsokára Marionban fog nagy beszédet tartani.

ELIZABETHTOWN, Ky., október 7. — Amíg az elnökválasztási kampány befejeződött nem nyert, James M. Cox, ohioi kormányzó, a demokrata párt elnökjelöltje mindent el fogja mondani beszédében a választóknak, hogy mért jobb az Egyesült Államok névé, ha tagja lesz a Nemzetek Ligájának.

Cox kormányzó minden egyes alkalommal a Liga kérdését maga lényegében és teljes egészében tárgya a választók elé. Megmagyarázza, hogy Egyesült Államoknak nemcsak erkölcsi kötelessége a Liga tagságot vállalni, hanem gazdaságilag is nagyon alkalmas, mert a Liga tagság annyit jelent Amerikára nézve, hogy az ország sokkal kedvezőbb gazdasági körülmények közé kerül és a gazdasági körülmények olyanok lesznek, amelyek következtében az adókat okvetlenül lejjebb fogják szállítani.

A kormányzó eddig nem kevesebb, mint tizenegyszer mért-földet tett meg a nyugaton és frissebb, mint valaha. Az a körülmény, hogy Daytonban és Columbusban nemrég három napig tartó vakációit vett magának, nagyszerűen hozzájárult egészségére javulásához.

A három napos szünet után a kormányzó újult erővel fogott hozzá a munkához és tegnap azt a kijelentést tette, hogy nagyon meg van elégedve azokkal a jelentésekkel, amelyek az utóbbi időben mindenfelől kapott.

Bizalmas tanácsadói azt mondták a kormányzóknak, hogy a republikánusok nagyon rosszul tettek, hogy Hardingot már szeptemberben "megválasztották." Ezt a demokrata kampány vezetői a politikai stratégia szempontjából nagyon elhibázták lépésnek tartják.

Cox személyesen, azon a véleményen van, hogy az Egyesült Államok népe sokkal többet akar tudni a Liga kérdéséről és ennek következtében kötelességük tartja, hogy a Ligáról mindenütt szabad előadást tartson.

Forradalom Portugáliában

LONDON, okt. 7. — Egy távirati iroda Madridból továbbított jelentése szerint Portugáliában forradalom jelleget átvett az ország, az általános asztrákjé eddig már vérázatosokat is követelt.

A proibicija apostola

LONDON, okt. 7. — Pussy-foot Johnson, a hírhedt amerikai proibicija apostol megint bajra érte Angliában. Egy négyváltásos beszédet mondott, amikor hírhedten büzbombákat kezdtek hajítani feljé az audiencia sorából. Egy tetemőn keresztül volt kénytelen elmenekülni.

Bezárt gyár

LOWELL, Mass., okt. 7. — Az itteni Lawrence Manufacturing Co., az ország legszemélyesebb alovára gyárainak egyike, a gyárat kénytelen bezárni, mert a mostani magas árszint mellett a cikkeinek képtelen piacot találni. Ez annyit jelent, hogy a gyárnak háromezerötven munkását egyszerűen szelni kell. Az egész telepet bezárják, a legközelebbi jövőben. Az erre vonatkozó kijelentést a gyár igazgatója nevében, az igazgató egyik tagja tegnap tette meg.

A VILÁGBAJNOKSÁGI KÜZDELMEK

Égész Amerikában egyetlen kérés igazgatója ma legjobban a népet: ki nyeri meg ezidén a baseball játékok világbajnokságát. A nagy küzdelemben Brooklyn és Cleveland győzelme, mint a két nagy liga győzelmi lobogójának ideje nyertesek. Amerika nemzeti sportja milliókat érdekel és nincs olyan város a 48 államok, mely ne várja izgatottan a bajnoki mérkőzések eredményét. A két csapat összesen kilencszáz mérő órájára és az marad a világbajnokság győztes, melyik csapat kilenc mérkőzésből ötöt megnyer.

HARDING UJRA TÁMADJA A LIGA TERVÉT

Azt követeli, hogy a Liga tervezetét ne módosítsák, hanem egyszerűen vessék el.

A szenátus véleményét fogja kikérni.

DES MOINES, Ia., okt. 7. — "En a Liga tervezetétől egészen elfordulok. Nem magyarázgatni s javítani kell azt, hanem egyszerűen el kell dobni." Ezt hangzottta Harding republikánus elnökjelölt itt tartott nagy beszédében.

"Az én nézetem az, hogy a Liga halálos esepást mérne a mi alkotmányos függetlenségünkre s cselekvési szabadságunkra a legnagyobb mértékben korlátozná. A demokrata jelölt egyszerűen annak a híve, hogy legyünk tagja ennek a Ligának, pedig egyszerűen azt akarom, hogy maradjunk attól távol."

En nem mennék bele semmiféle nemzetközi tárgyalásba sem addig, amíg mások, az illetékes tényleg meg nem beszéltem a kérdést. Megválaszolni után ki fogom kérni a legjellemzőbb amerikai elmék véleményét a szenátustól, és a melyly az alkotmány értelmében tartozom is tanácskozni s csak ezek meghallgatása után vállalkozom arra, hogy nemzetközi vonatkozású tárgyalásba beleremenjek.

Harding a beszéde során kijelentette azt is, hogy "nem üthetjük tovább is az amerikai vasutakat anélkül, hogy azok teljesítőképességét s az életbiztonságát ne veszélyeztetnénk."

Összeesett orvos

CHICAGO, okt. 7. — Egy James Huber nevű kilencvenkilenc éves ember ma az útcán összeesett. Mire a kórházba szállították, meghalt. Az öreg Huber negyvenöt évvel ezelőtt érkezett az Egyesült Államokba Bécsből. Orvos volt, itt azonban inkább felfedezéseivel foglalkozott. Nagyszámú rokonság gyászolja.

Palesztina alkotmánya

JERUZSÁLEM, Palesztina, okt. 7. — A palesztinai zsidók Alkotmányozó Gyűlése, amelyet végre, vagy két estendőig tartó halogató után meg fognak tartani, óriási fejlődést jelent a zionizmus történetében. A zionizmus, amint tudjuk, a zsidó vallás emberiség azon mozgalmát jelenti, amely arra törekszik, hogy a zsidóknak végleg maguknak is hazájuk legyen.

Palesztina a zsidóké: Ez a jelszó. A zionista mozgalom, amelynek az alapítója Herzl Tivadar, a magyarországi származású bécsi újságíró volt, az elvonatás legkorából most már átveszt a gyakorlat megjelére. A zionista zsidók, most már elég pénzrel és összeköttetéssel rendelkeznek, hogy régi álmaikat, a független és önálló Palesztinát, a hitű zsidó Mekkákat, megvalósítsák.

Legújabb statisztikai adatok szerint az elmúlt hónapokban óriási volt a zsidó bevándorlás és a magától értődik, Lengyelországból és Magyarországból indul a legtöbb zsidó Palesztinára. Ennek a zsidó népvándorlásnak a politikai és gazdasági következményei egyelőre kiszámíthatatlanok. Az Alkotmányozó Gyűlés előmunkálatait már befejezték. A gyűlésen mindazok részt fognak venni, akiket a nagykoru, Palesztinában tartózkodó zsidók erre a célra megválasztottak.

Az 56-ik nap

MacSwiney állapota változatlan.

LONDON, okt. 7. — Sinn Féin főhadiszálláson kiadott legutóbbi jelentés szerint MacSwiney állapotában az elmúlt hetekben nem állott be változás. A cirkus polgármester az egészségstrájkjával most már ötvenhat napja tiltakozik az angol hatóságok ellenében.

Corkban, a tizenegy éves strájkoló már ötvenkilenc napja van a börtönben. Dublinból érkezett jelentés szerint Írország déli részében zavargások voltak.

FEHÉR ÉS FEKETE KATONÁK HARCA A TÁBOR KÖRÜL

A fehér és fekete katonák közötti összetűzésben több sulyosan megsebesültek.

A katonák fegyverrel és dákóval rontottak egymásnak.

LEAVENWORTH, Kas., okt. 7. — Az elmúlt éjjel véres jelleget felvett harcok dúltak Leavenworth utcáin. Háromszáz néger és fehér katonát össztűztől és összetűzésből két fehér katonára és egy néger katonára sulyosan megsebesült. Mind a hármat körhúzába szállították.

A harcok polgárelemek nem vettek részt. A leavenworthi rendőrség teljesen tehetetlennek bizonyult a verekedő katonákkal szemben. A harc hajnali három óra körül ért véget. Végül is a leavenworthi erődből kiküldött katonák avatkoztak bele a verekedésbe s sikerült is azt befejezni. Az erőd őrsége körülvetve a verekedő katonákat s a fehéreket arra kényszerítette, hogy jobbra forduljanak, a feketéket pedig arra, hogy balra forduljanak.

A leavenworthi hatóságok, attól való félelmükben, hogy a zavargások esetleg megismétlődnek, elejét akarták venni annak, hogy a zavargásokra vonatkozó hírek kimenjen a nyilvánosságra. A katonaság egész éjjel teljesítet szolgálatot a város utcáin.

A zavargások, hír szerint, akkor kezdődtek, amikor a Harma és Delaware utca sarkán egy fekete katonát letolt az utca pereméről egy fehér katonát. Ebből keletkezett a verekedés, amely végül harcra fejlődött. A harcban puskákkal, revolverekkel és a pool roomokban összegyűjtött dákókkal verekedtek a fehér és fekete katonák.

FEGYVERSZÜNET A LENGYELEK S OROSZOK KÖZT

Az oroszok meghajolnak az angol ultimátum előtt is. Új lengyel győzelmek.

Amerika is segíteni készül az oroszokon.

LONDON, okt. 7. — Lengyelország az előzetes megegyezéssel jelentős sikereket biztosított a maga számára. Új korridorhoz jut a tenger felé s ez a földszél el fogja választani egymástól Oroszországot és Litvániát. Ugyancsak közlekedési tekintetben is előnyöket biztosítottak maguknak a lengyelek. A fegyverszünet s a béke megállapodás 25 napi békét biztosít egyelőre a feleknek, de ezt automatikusan meg lehet hosszabbítani.

A Rigában létrejött megállapodás pontjai a következők:
1. Az ellenségeskedés megszűnik az egyezmény aláírásától számított hat nap múlva.
2. A fegyverszüneti megegyezés életbelépésétől számított hét nap múlva mind a két fél tartozik visszavonulni a megállapított vonalra.
3. Katonai és polgári rakétákat s bizonyos mennyiségű vasuti felszerelést nem kell a feleknek magukkal elszállítaniok.
4. A fegyverszüneti vonalról keletre 30 kilométeres sávban élők a lengyel államotól maradnak az általuk megszállott egész területnek.
5. A hadseregek nem barátkozhatnak.
6. A fegyverszünet 25 napra szól.

Megbízható helyről nyert értesülés szerint az a válság, a mit a szovjet kormány küldött a Curzon lord ultimátumára, az angolokat teljesen kielégíti. Ebben az ultimátumban Anglia azt követelte, hogy a vörösek azonnal hajtsanak fel a propagandájukat s a fegyvereket beszállítsák szabadon.

Csieserin külügyminiszter felhatalmazta Krassin londoni bolsevizist, hogy minden lehető körülmények között Anglia és Oroszország ellenséges viszonyba ne kerüljenek egymással. Várják, hogy Lengyelország és Oroszország között hamarosan aláírják a fegyverszüneti szerződést.

Diplomáciai körök nagyon biznak ugyan abban, hogy Lenin bukása erősen közeledek, mindamellel félnek mégis a fejleményektől. Hivatalos helyről származik a hír, hogy az amerikai Vörös Kereszt, az élelmiszerbizottságok s a legnagyobb szabású előkészületet teszik, hogy segítsék nyújthassanak Oroszországnak abban a pillanatban, amint Lenin uralma megdőlni.

Ennek a mozgalomnak a székely helye déli Oroszország lesz s a segélybizottságok arról a területről indulnak majd uttnak Oroszországba, amit most Wrangel tart birtokában.

A Westminster Gazette kijelenti, hogy híteles értesülései vannak afelől, miképpen az az ideiglenes kereskedelmi szerződés, amit Oroszország elfogadott, elismeri a magántulajdonban lévő háború előtti orosz értékpapírokat, de nem azokat, a mik egyez kormányok birtokában vannak. Legalább is addig nem, amíg azok a kormányok el nem ismerik a szovjet kormányt.

Weygand tábornok, Foch francia tábornag vezérkari főnöke egy távirat szerint Délországban átvette a bolsevizik ellen hadsereg főparancsnokságát.

Az egyetlen békés ország

Ki hinné, hogy van a világon egy ország, ahol nincs háború? És ez a hely Oroszország keletében van.

LONDON, okt. 7. — Ki hinné, hogy a mai zavaros viszonyok közepette, még van hely a világon, ahol az emberek nem veszekszenek, nem vereszenek, nem akarják egymás szívét kimarni, hanem nyugodtan, sőt boldogan élnek? Pedig van ilyen hely. És, ami a legfurább, ez a hely Oroszország keletében belül van!

Ezt a helyet Georgiának hívják, az ujjanon megszerzett közfarsaság ez. Georgiát keleten a Kaspi tenger, nyugaton a Fekete tenger, délen a Kaukázus és északon Örményország határolja. Hogy Georgiában milyen nagyszerű, milyen békés, milyen boldog állapotok vannak, arról a georgiai külügyminiszter számolt be Londonban, aki azért jött az angol fővárosba, hogy Lloyd George miniszterelnökkel és az Earl of Curzonnal értekezzen.

Brüsszeli gyűlés

BRÜSSZEL, okt. 7. — A brüsszeli pénzügyi és gazdasági konferenciának, amelynek a szövetségesek mind igen nagy jelentőségű tulajdonitnak, amely határozatot jelentenek, hogy a teljes konferencia összejön, a tagok elé fognak terjeszteni. Ezt a kijelentéstette Ador elnök.

Abban a bizottságban, ahol a szabad és költött kereskedelem kérdése felett vitáztak, a vita a szabad kereskedelem híveinek a teljes győzelemmel végződött. Ennek következtében nagyon valószínűnek látszik, hogy az egész konferencia magáéva teszi majd ezt a feltevést.

Mind a négy bizottság a nemzetközi hitelre vonatkozólag folytatott tárgyalások. Ez erre vonatkozólag jöttek egyöntetű megállapodás. A tárgyalásokat teljes titokban tartották meg és nagyon valószínűnek látszik, hogy a titokdélés sal nem fognak felhagyni esztán sem.

A kanadai buza ellen

Canada rengeteg buzatermeszéssel el akarja árasztani az amerikai piacot. — Tiltakoznak a farmerek.

CHICAGO, okt. 7. — Canadában az idén 265 millió bushel buza termett, vagyis körülbelül száz millió bushellal több, mint egy évvel ezelőtt. És óriási buzakészletével az amerikai piacot árasztja el Canada.

Csak természetes, hogy az amerikai farmerok tiltakoznak a kanadai buza beözönlése ellen, a buza árszint ugyanis alaposan lecsökkent az, hogy jobban is lecsorítja. Az elmúlt három hétben a buza ára 50-55 centtel esett. A középnyugati államok buzatermelői persze fellépők, mert buzájuk bushelljéért nem kapnak többet mint 2 dollár, holott azt mondták nekik, hogy tartásuk csak a buzáért, majd 3 dollár fognak kapni bushelljéért.

Becslés szerint az amerikai farmernek \$2.77-be kerül a buza bushelljének termesztése, de a kanadai farmer örömmel adja buzáját 2 dollárért, kilőve a buza árát, mert az amerikai dollár sokkal többet ér Canadában.

A 'KIS ANTÁNT' ÉS ROMÁNIA MEGEGYEZÉSE

Az olaszok a vállalkozást megett a szlávok hatalmi törekvéseit látják Közép Európában.

A szerződést már aláírta Románia is.

RÓMA, okt. 7. — Az itteni politikai köröknek nem csak a belső problémák, a munkás zavarák, a szárazföldi és tengeri szállítási nehézségek, nemcsak a gabona és a szénhiány okoz aggodalmat és egy sereg bajt, hanem újabb szokat fáj a fejük az u. n. kis antánt miatt is.

A kis antánt tulajdonképpen Csehszlovákia és Jugoszlávia megegyezése egymással. Olaszország az ezért igen fontos, mert az Adria helyzetére is kihatással lehet. A Tribuna az ügyrel kapcsolatban ezeket írja: "A kérdést nem lehet csak úgy könnyen vagy felületesen kezelni, hanem tanulmányolni kell egy a jelen, mint a jövőbeli politikai szempontokból s különösen az Adria helyzetével összefüggésben."

Egyes olasz vélemények szerint Csehszlovákia Közép-Európa Nemzetország helyét akarja elfoglalni s választal akar lenni egyrészlől a németek, másrészlől a magyarok ellen. A csehnek vágya az, hogy ok reorganizálják Közép-Európát. Egy emlekiratukban ezt mondják: "A Csehszlovák állam egy politikai, mint gazdasági szempontból olyan erős és hatalmas lenne, hogy választal lehet Németországgal szemben. Másik oldalról a jugoszlávok és az olaszok alkotmányát ilyen választal, a kik együtt örökre kiárhathatnak a németek az Adriáról s teljesedni láthatnak nemzeti vágyaik."

Az olaszok nagyon méltatlankodnak, hogy a csehnek afféle uszulyának tartják csak őket maguk megett. "A 'kis antánt' célja szerinte kettős. Egyik a német-magyar befolyás megsemmisítése. A másik a szláv befolyás biztosítása Közép-Európában. Ez az utóbbi cél természetesen homlok egyenest ellenkezik az olasz érdekekkel.

A sajtó figyelmezteti a külügyminisztert, hogy a kis antánttal tárgyalva, ne engedje magát befolyásoltni az Adria kérdésben.

Románia és a kis antánt

LONDON, okt. 7. — Megbízható helyről származó jelentés szerint nem igaz az a hír, hogy Románia nem akarna társulni a kis antánttal. Sőt ennek éppen az ellenkezője felel meg a valóságnak. Benes csehszlovák külügyminiszternek legutóbbi bukaresti látogatása igen eredményes volt s annak eredményeképpen Románia nemsokára alá fogja írni a szerződést Csehszlovákiával. Ez a megegyezés, amelynek egyes részei kereskedelmi előnyöket, más részét pedig katonai védelmet ígér Romániának, állítólag igen népszerű a románok előtt.

Csehszlovákia és Jugoszlávia máris aláírtak ilyen megegyezést egymás közt s ez nemsokára jóváhagyás elé kerül. Ugy, hogy Románia aláírása jóformán azt jelenti, hogy a kettős szövetségből harmas szövetség lesz.

Mondják, hogy Csehszlovákia és Lengyelország is kereskedelmi egyezményt kötötték egymással, amit szept 26-án írtak alá Krakóban. Ennek pontjai szerint a lengyelek szentek kapnának majd petroléum ellenében.

Azt a hírt, hogy Románia nem akar tagja lenni a kis antántnak, szándékosan terjesztik Magyarországból, mondja a híradás, s e hírcsalás megett az az óhaj nyilvánvaló meg, hogy a magyarok szeretnék közeledni a románokhoz. Milyél Magyarországot megettől volt ellenségei, s belenyúlók mostani hatalmába, kereskedelmileg sok előnyök dörja majd látni.

Benner osztrák külügyminiszter azt mondja, hogy Ausztria nem lehet tagja a Kis Antántnak.

Advertisement for 'MFG. & SALES CO.' with various notices and contact information.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirtieth year. Published daily by

The Szabadság Printing & Publishing Co.

(An Ohio Corporation. E. K. Cserna, President; Dr. Andrew Cserna, Sec'y-Treas.)

Founded by: **E. T. Kohányi** Alapították: **Kohányi Tiharmé**

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at: Szerkesztőség és Kiadóhivatal
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
Telephone: Bell, Main 3556. Cuy. Central, 1291.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre \$4.00, félre \$2.00. — SZUBSCRIBTION RATES: United States and Canada one year: \$4.00, half year: \$2.00. — Foreign countries: one year: \$10.00, half year: \$5.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

New York irodánk címe: Eastern Office:
Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York
Üzletvezető: Joseph Morvath, Manager.

LIPCSE

Még a háború folyamán történt, hogy egy Lipcsei vonatkozó hír feltevése került az Amerikai közönség sorában. Az a hír annak szején azt mondotta, hogy a háború ellenére a világháború lipcsei vásárt még megtartották a hábr külföldről csak a skandináv országokból, Ausztriából és Magyarországból volt községe ennek a nevezetes vásárnak, a jellege mégis olyan volt, mintha egyáltalán nem lett volna világháború. Ebből a hírből bátran arra lehetett következtetni, hogy a lipcseiek szorgalmasak, szívsók és munkakészek és hogy az energiájukat s a lokalpatriotizmusukat kielégítő becsurgatukat a háború véres forrataga egyáltalánban nem befolyásolta.

Egy amerikai újságról, aki nemrégiben érkezett vissza Lipcseből, az a véleménye, hogy az összes németországi városok közül a háború hatásait legkevésbé Lipcseben tapasztalják. A jölet persze erefelle sem "grasz-pal", de sokkal bizonyos, hogy a lipcseiek nem járnak hosszú orral, nem kelnek ki a sors ellen, nem fogadkoznak, hogy az energiájukat szükségtelen pazarolni, mert az eredményt végül is össze rombolja a háború. Háború volt? Elég baj. De azért tovább is élni akarunk, s ha tovább is élni akarunk, dolgozunk kell.

Es dolgoznak. Az üzletekben általában élnek a forgalom. Az újságok tele vannak hirdetésekkel. A lipcsei könyvkiadó majdnem akkora számban jelentenek meg most is könyveket, mint a háború előtt, ami pedig nagy sor, mert könyvkiadási szempontból Lipcse nemcsak Németországban, hanem a világnak egyik legfontosabb központja. A mulatóhelyek nyitva vannak s tele vannak vendégekkel, a színházakat nem hanyagolja el a közönség, a gyárakban füstölög a kémény, a játszoterekben ruganyosan mozog a fiatalság. Lipcse él, mert élni akar, Lipcse dolgozik, mert dolgozni akar, Lipcseinek nincsenek pesszimisták emberei, mert a lipcseiek optimisták akarnak lenni.

Most már külföldiek is nagyobb számban kezdik felkeresni ezt a várost. A lipcsei iskolákba már franciák is beiratkoztak, persze olyanok, akiket a tanulmányait a háború félbeszakította s akik a szükségét érezték annak, hogy a Lipcseben megkezdett tanulmányaikat ott is fejezzék be. A német diákok ezek a francia diákokkal egyáltalánban nem éreztetik azt, hogy nem látják őket szívesen, sőt mindenképpen azon vannak, hogy a háborúból származó ellentétet és esetleges ellenszenvet elfelejtésük velük is természetesen saját magukkal is.

Aki a német városok háború krónikáját fogja megírni, annak vajmi kellemes feladata lesz, amikor Lipcseről esik majd szó.

Egy romantikus milliomos

A. M. Andrews, többszörös milliomos, aki nyolcezer embert alkalmaz, akinek New Yorkban, Chicagóban és lent Californiában óriási vállalatai vannak, az utolsó romantikusok közé tartozik.

Gyermekkorában sokat olvasta Robert Louis Stevenson, a fantasztikus és kedves angol írónak a szeretlen regényeit és ezek mély benyomást hagytak a lelkén.

A milliomos most elhatározta, hogy hajót vesz, arra legényeséget szervez és mint gyermekálmáinak stevensoni hősei, ilyen romantikus körülmények között leutazik a Marquesas szigetekre, Steven son kedvenceire, le a kék hullámok és piros korallok országába, hogy megmentse a pusztulásnak indult bennszülötteket.

Andrews azt mondja, hogy husz esztendőn keresztül vágott erre a vidékre. De, mint a legtöbb business ember, aki nagyon el van foglaltva, kénytelen volt mindig holnapra halasztani az elutazást.

Lehet, hogy most is elhasztalta volna az utazást, a napokban azonban levelet kapott a "Szellem Leánytól," a Marquesas szigetek szépségétől, akivel az utolsó évek alatt levelezést folytatott.

Öngyásárat azt írta, hogy a flu megfogta a szigetet és félig kipusztította a lakoságot. Ezt is írta:

"Jöjjön, segíten rajtunk Qn, aki annyira szeret minket, mert ha nem szeret, valamennyien eltávoznánk a Nagy Szellem bírodalmába. Egész falvak kipusztultak és csak kevesen maradtunk, akik az utolsó hívásra várunk."

Andrews erre nem habozott tovább. Kibérelte a Zahma nevű hajót, megrakja ételmiszerekkel, orvosokkal, orvosi szerekkel mindennel, amivel az élkőkön még segíteni lehet.

Andrews maga nagyon jól tudja, mi az betegnek lenni. Husz éves korában Andrews még rikkancs volt, ott állt a régi Chicago Herald épülete előtt és árulta a lapokat. Ekkor jött közelebbi ismeretséggé a déli szigetekkel. Megkapta a tuberkulózist. Lement Californiába. S miatt itt igyekezett az egészséget helyreállítani, olvasta Stevenson-t.

Ekkor kapott először kedvet arra, hogy a Marquesas szigeteket meglátogassa. Ez eszelött husz évvel volt. Andrews most többszörös milliomos, de a Marquesas szigetek nek, ifjusága gyönyörű napjainak a képe még ott él a lelkében.

Vannak még romantikusok!

A diadalmas szerelem

György görög herceg álruhában a szövetségesek kijáratára Bukarestbe érkezett, hogy feleségül vegye Erzsébet hercegnőt.

A szerelem és diplomácia nagy küzdelme a modern történelemben, amelynek egy részéről György görög herceg, az elüszött Konstantin király idősebb fia, másrészt Erzsébet román kir. hercegnő a hőse, — ugy látszik a szerelem győzedelmével végződött.

György herceg titkos és körülményes utazás után érkezett Bukarestbe, hogy Erzsébet hercegnőt feleségül vegye. A hercegi pár szerelema a gyermekkorba nyúlik vissza. A svájci határ mentén a szövetségesek emberét vigyáztak arra, hogy a herceg onnan el ne mehessen, mivel a diplomaták felfogása szerint ennek a házasságnak nem szabad megtörténnie. György herceg azonban az öröket kiájtította s álruhában el tudott menekülni Svájból.

György trónörökös volt s most király lehetne Görögországban, ha németbarát érzelmeit nem firtogtatja. Amiatt üzték el az apjával együtt.

Mária román királyné, a hercegnő anyja azonban a szerelmes pártján van s állítólag része is van abban, hogy György titokban elhagyhatta Svájcot. A királyné azt akarja, hogy az esküvő meglegyen, mielőtt a diplomaták megakadályozhatnák.

A szövetséges diplomaták attól tartanak, hogy a házasságkötés felkelte Venizelos haragját, aki Európa egyik legbefolyásosabb államférfija. De ellenzi a házasságot Jonescu román külügyminiszter is.

A volt görög trónörökös Ausztrián és Magyarországon keresztül jutott el Romániába. Budapestre elege ment két nővére s Carol román trónörökös, a jövendőbeli sógor.

A román királyné azt akarja, hogy az esküvő egy héten belül meglegyen s a hirt csak a ceremonia befejezése után hozzák majd nyilvánosságra.

A párisi román követség távirati kérdésközlésére azt válaszolták Bukarestből, hogy György görög herceg ugyan ott van. Arra azonban nem válaszolták, hogy ugyan megtörtént-e már az esküvő is!

Karácsony

Ünnepét sokan családjuk körében Magyarországon kívánják töltetni. Ha

NOVEMBER 6-ÁN

induló társasutazásunkban résztvevő jóval Karácsony előtt ér haza. Utasaink a

PESARO

nevű gyorsgőzösöd, mely a háború előtt "Fürst Bismarck" volt, a legnagyobb kényelemben utaznak egyik tapusztalt

FÓTISZTVISELŐNK

vezetése alatt. Foglalja le helyét már most és küldjön 20 dollár előleget. Utólevét és a konzuli látamozásokat megvesszük. HAJÓJEGY ÁRA VASUTAI UTAZÁSSAL BUDAPESTIG \$105.50 HADIADÓVAL EGYÜTT.

A FRANCIÁK HISZNEK MÁR A NÉMETEKNEK?

Franciaországban kez gyökeret verni az a vélemény, hogy a németek is lehetnek ösztintek.

A francia kormány hajlandó tanácskozni a németekkel.

PARIS, okt. 7. — Ha Németországnak öszinte ajánlata a francia-német viszony egész jellegetek a megteremtés érdekében s ezt az ajánlatot megfelelő ut-on-módon jutatt el a francia kormányhoz, az utóbbi feltétlenül szöba foglani vele.

A versaillesi szerződés egyként gondoskodik arról, hogy Franciaország és Németország között az elintézetlen kérdésekkel a jövőben is a szerződésnek megfelelő tárgyalások folyjanak le. A brüsseli püüggy konferencia óta nagy megváltozott a franciák állapontja a németekkel szemben: most már sokkal nagyobb engedékenységre hajlandók, mint mikéint akkor tanúsítottak.

A látszat ez ellen az állítást len szól. Nemrégiben ugyancsak francia kormány visszautasította Berliinnek Laurent nagyjebb utján tett ajánlatát a Raj jobb partján levő területre vonatkozó tárgyalásokkal kapcsolatban. Franciaország nemcsak a németekkel szemben, hanem az amerikaiakkal szemben is bizottságok s ez aztán így szerzett propositióit majd továbbítja a francia kormányhoz. Ilyen irányú közeledés hivatalos uton. már a brüsseli konferencia alkalmával is történt. Valamint Párisban is, a Bergmann, a német delegációnak az előnye a brüsseli konferencia alkalmával, már néhány nap óta tárgyalódik.

Ezek a tárgyalások még vezetett meglesnek. Inkább a külkereskedésnek kellene minősödni. A céljuk, hogy Németország Franciaország között a kedvelmi összeköttetés megújjon. De a brüsseli konferencia szerzett tapasztatok a német és franciák részéről két változatot idéztek elő. Az egyik az, hogy a francia részről a konferencián Franciaország győződött arról, hogy most nem számíthat semmire az Amerika részéről és hogy utáni zavaros helyzetből meg kellően kiküldjön, szükség esetén Németországra.

Viszont Németországnak konferencián meg kellett zöndínie arról, hogy a szövetségekkel szemben járó kötelezéseknek minden körülmény között megfelelni kell. Nem teszi meg, ki van téves elszántság és bojkott valódomének.

A "nemkivánatos" bevándorló

AMIÓTA ezrével özönlenek az új bevándorlók Amerikába, napirendre került a politikában, sajtotában egyaránt, a bevándorlási kérdés. Napról-napra ezrével ontják az új jövevényeket az európai kikötőkből érkező gőzösök és napról-napra komolyabb és behatóbban tárgyalják a bevándorlási óriási arányu hullámzását az amerikai közvélemény.

Megállapíthatjuk, hogy a túlnyomó többség nem gondolkodik valami tulságosan liberálisan az úgyről, sőt az az elem alkotja a nagy többséget, mely a bevándorlás korlátozását, szük keretek közé való szorítását hangoztatja.

Az amerikai demokrácia, Amerika szabadság szerete sehogysen türi meg, hogy mindenkinek orra előtt becsapják azt az ajtót, mely Ellis Islandon keresztül a negyvennyolc szabad állam országába vezet. Az amerikai élvek hangosan tiltakoznak minden olyan kísérlet ellen, mely ki akarja rekeszteni Amerikából azokat a jövevényeket, akik becsületes szándékkal, őszinte barátsággal, elszánt munkaakarással kopogtatnak az újvilág aajtán.

Még a legelfogultabb és legszigorúbb körök sem követelik a bevándorlás teljes megszüntetését. Mindenki tisztában van azzal, hogy az Egyesült Államok befogadó és eltartó-képessége milliionok biztosít még helyet, ha még oly kedvezőek lesznek is a szaporodás jövedő arányzásmai. Milliók részére, — komoly tudósok véleménye szerint, mintegy 200,000,000 ember részére, — akad még hely a 48 állam területén. Az Egyesült Államok földjének jelentős része paragon hever még és kérve kéri, várva várja a megművelő munkás kezeket.

Milliók részére van még hely az Egyesült Államokban, de még maguk a bevándorlók sem vehetik rossz névet Amerikától és az amerikaiaktól, hogy a szükséglet mellett sem talál alkalmazhatók minden egyes embert, aki ebbe az országba bekérkezik. A bevándorlók megválogatása elvitáztatatlan joga az országban: mindenki azt látja vendégül a házában, akit akar és nincs olyan házigazda a világon, aki nem "válogatja meg" saját társaságát.

Erről a kérdéstről elmélkedik az Egyesült Államok egyik legtekélyesebb és legnagyobb újságja, a Chicago Tribune és többek közt a következők mondja:

"Megdöbentő nagy számban érkeznek napról-napra újabb bevándorlók Ellis Islandra, akiket az európai nyomor, szegénység, erköletlenség és a külföldi nyavalyák kergetnek Amerika felé. A politikai lag elégedetlen elemek ugyancsak szép számmal érkeznek és hogy milyen vesélyes ez a kísérletezés, azt igazolja a legutolsó pittsburghi eset, ahol elfogtak egy embert, akinek egész hadsereg elpusztítására elegendő dinamitot találtak. Ez az ember, aki hét esztendővel ezelőtt érkezett Oroszországból Amerikába, a rendőrség ellenél, hogy sohasem vette ki az első papírját és hét év alatt egyetlenegyszer sem gondolt arra, hogy megszerezze az amerikai polgárjogokat.

"Az ilyen bevándorlók azok, akik állandóan veszélyeztetik az amerikai intézményeket, az amerikai polgárok életét és vagyonát. A szélső radikális, a gonosztevő, a koldus és a nyavalyás szervezetei az, aki legelőször és leginkább kap engedélyt szülőhazája kormányától kivándorlásra. Ezeketől az elemektől örömmel szabadul meg mindegyik európai ország és ilyenekről nem tagadja meg az utlevélet. A kivándorlás második előkelléke az amerikai konzul látamozása. Hogy az amerikai konzulok, mily felületes és lelkiismeretellenül dolgoznak Európában, azt tünnetően igazolja az a körülmény, hogy az utolsó négy hét alatt, három gőzösről, 1757 olyan fedélközi utas érkezett Ellis Islandra, akinek egyetlen centje sem volt és 2,636 olyan utas, akiknek husz dollárnál is kevesebb volt a vagyonuk.

"Még megdöbentőbb az eset, ha tekintetbe vesszük, hogy az Ellis Islandi kórházakban 575 beteget ápolnak, akik valamennyien most érkeztek Amerikába. A kellemetlenségeket és bajokat tetézi az a körülmény is, hogy Ellis Island egyáltalánban nincs berendezve ilyen arányu bevándorlási áradat lezűrésére. Az elmúlt napokban, mely éjszaka 3319 embert szállásoltak el olyan helyen, mely 1500 lélek befogadására készült és arra alkalmas csupán.

"Az Európában működő amerikai konzuloknak és hajóztársaságoknak sokkal elővigyázatosabbnak kell lenniük a jövőben és legalább ideiglenes gátat kell vetniük a "nemkivánatos" idegenek nagyarányu beözönlésére."

Lehetséges, hogy a Chicago Tribune tulságosan szigorral ítéli meg a helyzetet, de kétségtelen tény, hogy a mai európai viszonyok közepett, csak emelkedhetett a "nemkivánatos" bevándorlók száma. Beműnkét pedig vigasztalhat az a tudat, hogy a multban is nagyon csekély volt a "nemkivánatos" magyarok száma és a becsületes szándékú, egyenesen gondolkodó, munkára-kész magyar bevándorlót szívesen látja majd a jövőben is a hivatalos Amerika.

MI A SZÉP?
A SZABADSÁG RESZERE IRTA: ALPHA.

III. UJ ÁLLOMÁSOK FELÉ.

Megálhatunk-e Kant—Schopenhauer elmélete mellett? A gondolkodásban nincsen megállás. Kant óta is néhány tucat új elmélet keletkezett, de mi itt mellőzzük ezeket. Csak irányokat akarunk jelölni.

Valószínűnek tartjuk, hogy az új irányok Kant tételéből fognak indulni. Az érdeklődők ténázést majd mindegyik felveti; csak megállani mellette nem lehet.

Még az is valószínű, hogy Kantot egyesíteni kell Platonnal. Platon azt mondja: az eszme szép. Kant: ami érdek nélkül teszünk, szép. Nem lehet-e így folytatni: az eszme megpillantása kelti az érdeklődélt ténázést. Akkor Platonnak is, Kantnak is igaza volna. Ezt Schopenhauer valóban megpróbálta. Midőn Schopenhauer a göttingiai egyetemen tanult, azt mondta neki a filozófia professzora: Két filozófussal érdemes foglalkozni: Kanttal és Platonnal. Schopenhauer szót fogadott és épen esztétikájában cainálta meg a megégyezést.

Platon csak a szép tárgyat nézte; Kant csak a szép érzést. Mindegyik egyoldalú volt. Nem kell-e kérdeznünk: Milyenek azok a dolgok, melyek az érdeklődélt ténázést keltik? Mely tulajdonságaikkal fogva keltik? Amig ezzel az új kérdéssel nem egészítjük ki Kant tételét és az új kérdésre nem találunk feleletet, nem lehetünk nyugton. Valóban ebben az irányban halad az új esztétikánk egy része Kant óta. De ebben a munkában most benne vagyunk, azért nem illik, mondanunk, hogy már új állomást értünk. De határozottan haladunk új állomás, talán új állomások felé. Erről kell valamit mondanunk, de csak irányt jelölhetünk.

Merre vonul az az új irány? Merre vonulhat? En a következőkben látom:

Ha gondolkodásommal a világ felé fordulok, akkor meg akarom állapítani, hogy milyen. Szép-e vagy nem, itt nem érdekel engem. A kémikus megmondja nekem, hogy a víz mely alkotó elemekből áll; mi köze másból, hogy ez tetszik-e vagy sem? A botanikus feltárja előttem a növények szaporodásának, táplálkozásának módját. Mál-tóstassék ezt folytatni. A ténázésnek semmi belemoósása abba.

Ha akaratommal fordulok a világ felé, akkor vagy önzően a magam hasznát keresem benne, vagy önzetlenül segíteni akarok rajta, fölemelni, a boldogságot terjeszteni benne. Ha a magam hasznát keresem, szépségtől nincsen szó. De ha önzetlenséggel lendítemi akarok a világon, akkor sem a szépséget keresem. A mílói Vénusz se erkölcsös, se nem erköletlen, az szép.

De hát miféle az a mílói Vénusz? Miert tetszik nekem így sajátos módon?

A mílói Vénusz a női típus egyik legtekélyesebb példánya, azért szép. De miert tetszik Michel Angelo Mózes? Az egy öreg ember! Nem tekélyes neki! Miért rendülünk meg látásán? Nyilván mert egy hatalmas indulatnak, az isteni ember haragjának bámulatos tetet öltése. De ne beszéljünk mindig csak szobrokról, épületekről! Vegyük Arany Toldiát-t. Miért szép? Ez a "hatalmas gyerek" a magyar fajnak, a magyar léleknek gyönyörű ábrázolása. Miért szép Petöfi Talpra Magyar-ja? A magyar szabadságszeretnek megdöbentő, megindító, lelkesítő szava. De ne beszéljünk mindig művészi alkotásokról, a természetben is van szépség. Miért szép a sivatár, a napkelte, a csöndes völgy, a tenget? Mert ember érzéseit tükörképeznek benne, az erő, a végtelenség, a mely nyugalom, az örök forratás. Talán elég a példából.

Találunk-e e példákban és a sok mílói hasonlónban valami közös, valami központi vonást, amely alá mindnyájukat egybefoglalhatjuk?

Az hiszem, igen. Mindeszkben az a közös, hogy emberi élet-érzés tükrösek. Rövidebben: Az élet intenzitása képpen, a szemlélet száma.

Az élet legfőbb kincsünk. Ami az élet érzését növeli bennem, azt szeretjük. Akarjuk az életet. Akarjuk az életet élni és akarjuk, hogy minden körülmények között az élet képét mutassa. Akarjuk az életet valóssággal élni és akarjuk képpen megérezni. Akarunk mindent megéleveníteni.

A valósságban es sok bajjal jár. A szenvedélyek, melyek kergetnek bennünket, sok kint, nyugtalanságot okoznak bennünk. A mindennapi élet pedig sokban eltömpit bennünket. Ekkor jó a művészi, ki az életérzéseket erősebben átérzi, mivelünk tisztábban látja és jobban feltárja előlünk. Töle tudjuk meg, mit tesz az élni. Ki értezte át a női test tekélyességét, úgy, mint a mílói Vénusz alkotója? Hol érhetőmi jobban a fenséges harag tombolesát, mint Michel Angelo Mózesnek arcán és testén? Az élet, a maga titkával, romboló erővel, fenséges szárnyalással, gyöngédségével, de gonoszágával is, körül föl előlünk, anélkül, hogy egyénelig érdekelve volnánk benne. Es a szép!

A szép életérzés megétesítése. A szépélet érad ki és árad belénk. Mi magunk a szépek hatás alatt abban az illúzióban élünk, hogy mi vagyunk az a haragó Mózes, az a szabadságsélt lelkesítő, ki a Talpra Magyar-t szereszte, az a hatalmas gyermek, ki oly erős és oly gyöngéd.

A Szép az élet érzéseinek gazdagságát tisztán megétesítő látvány, de csak képpen, csak a szemlélet száma, csak minden közevelen érdeklőt menten.

Es e tekintetben nincs különbség a természeti Szép és a művészi Szép közt. A természeti Szépben a természet játéka a művészi szerepét. De minthogy a természet mégis csak ritkán adja az élet képét, a Szépnek bírodalmában a Művészet az Uralokó. Es ezért más alkalommal a Művészetről fogunk szólni és ezzel szeket az elméke-deket kiegészíteni.

MAGYAR KORONA

ara most igen olcsó. Használja fel az alkalmat és segíten rokonain. Pénzüldeményeket 3 héten belül kifizetünk PENZET BARMELY MAGYARORSZÁGI BANKBAN KAMATOZÁSSAL ELHELYEZZÜK ES NEVEZÉ SZÓLÓ BANKKÖNYVT KIHÖZATJUK.

4%

kamatot fizetünk megtakarított pénze után, ha azt betétként nálunk helyezi el. Az elhelyezett összegről bankkönyvet kap s pénzét bármikor kivetheti.

KÖZJEGYZŐI

valamint óhazai ügyek pontos és lelkiismeretes elintézése.

Felsővárosi ügyfeleink kényelmére fiókírodánk hajózási és közjegyzői ügyekben is készségesen ad felvilágosítást.

NEMETH ÁLLAMI BANK

NEMETH JANOS, elnök.

FŐÜZLET: 10 E. 22nd STREET, a Bankpalotában'

FIÓKÜZLET: 1597 SECOND AVE. corner 83rd St.

NEW YORK CITY

Hozzártartozók kihozatala Európából

Ha haza akar utazni minden idő és pénzeszség nélkül írjon nekünk és küldjön előleget, hogy kellő helyet foglaljunk le a rézérére.

Ha utazásra nincs, küldjön be azonnal még darab fényképet s rövid idő alatt meg fogjuk Önnek utlevélt szerezni.

Ha pénzt küld általunk, Magyarországon levő hivatalos személyesen ki fogja azt fizetni. Betéteket elhelyezünk bármely óhazai bankba, vagy a Postatakarékpénztárba.

Bármily ügyben készséggel megadunk minden felvilágosítást. Irjon, vagy jöjjön el személyesen e címre:

HENRY C. ZÁRO, BANKÁR 39 Cooper Sq. NEW YORK.

101 DAL

is meg szás és szás legnagyobb zenevezető Zerkovits, Koros, Dor, Fehér, Viszcs, Kasch, Da Fűrdő és még sok más legkisebb magyar zenevezető dalai. Zenevezető és énekesmagyar Legujabb 101 Magyar népdal s Csokszor egy szeretnek sűrűn Hulló falevel Mondják meg a legkisebbik Horváth lányunk Akiknek a szívük fáj... Bolygókat hordtam néked Nem mehet a háborúba Hymnus Nemzet három dala Sukkél szoknya... Csomporádi legújabb látása Rövid az élet, hosszú a sir Asszonyomkám, adj egy kis kimenőt Zimberi Zombori Add ide Elmegyek a templom mellett Szépszázonynak kuszalók Cseneden Vén cigány Maresa Csárdás Darumádár Az őrszem dala Ritka bunn... Két veréb egy... Két babonás szép szemednek... Cserebogar, sárka cserebogar... Eszenkről van még sok más szép kotta.

40 DOLLÁR

kamatot fizetek egy évre minden német dolláros 1000 dolláros takarékbetét után.

KISS EMIL BANKÁR

133 Second Avenue, New York.

FIGYELEM!

Mindenki tudja, hogy a szálló práre most nagy súlkség lesz, rendelje meg most, ha kell, kéndi legyen.

Utánvéttel nem szállított! Rendelését elvett küldje be a pénzt.

\$9.95

KERJEN ÁRJEGYZET! **EMIL NYITRAY** 224 EAST 10th STREET, NEW YORK, N. Y.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

S. S. SUSQUEHANNA

INDUL NEW YORKBÓL EGYENESEN

BREMÁBA

NOVEMBER HÓ 17-ÉN

KABINJEGY \$185 4. \$210 HARMADOSZTÁLYU JEGY \$120

és \$5 haddió. Jelenkezétek a következők címen: **45 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.** Vagy a Lelyi ügynökségtől.

EMIL NYITRA

224 EAST 19TH STREET, NEW YORK, N. Y.

A FRANCIAK HISZNEK MÁR A NÉMETEKNEK

Franciaországban kezd gyökeret verni az a vélemény, hogy a németek is lehetnek ösztintek.

A francia kormány hajlandó tanácskozni a németekkel.

PARIS, okt. 7. — Ha Németországban ösztinte ajánlata van a francia-német viszony egészének jellegének a megteremtésére érdekében s ezt az ajánlatát megfelelő uton-módon juttatja el a francia kormányhoz, az utóbbi feltétlenül sába fog állani vele.

A versaillesi szerződés egyébként gondoskodik arról, hogy Franciaország és Németország között az elintézetlen kérdéseket illetőleg a jövőben is a szerződésnek megfelelő tárgyalások folyjanak le. A brüsszeli pénzügyi konferencia óta nagyon megváltozott a franciák álláspontja a németekkel szemben s most már sokkal nagyobb engedékenységre hajlandók, mint a milyet akkor tanúsították.

A látszat ez ellen az állítás ellen szól. Nemrégiben ugyanis a francia kormány visszautasította Berlinnek, Laurent nagykövét utján tett ajánlatát a Rajna jobb partján levő területre vonatkozó tárgyalásokkal kapcsolatban. Franciaország nem támaszkodik formájában akar sába állani a németekkel. Azt akarja, hogy a németek küldjenek egy megbízottat a reparációs bizottsághoz s ez aztán az így szerzett propositiók majd továbbítja a francia kormányhoz.

Híven irányu közeledés, nem hivatalos uton, már a brüsszeli konferencia alkalmával is történt, valamint Párisban is, ahol Bergmann, a német delegációnak az elnöke a brüsszeli konferencia alkalmával, már néhány nap óta tartózkodik.

Ezek a tárgyalások még nem vezettek messzire. Inkább próbálkozásoknak kellene minősíteni. A céljuk, hogy Németország s Franciaország között a kereskedelmi összeköttetés megújuljon. De a brüsszeli konferencián szerzett tapasztalatok a németek és franciák részéről kettős változást idéztek elő. Az egyik annak tulajdonítható, hogy a konferencián Franciaország meggyőződött arról, hogy most már nem számítat semmire sem Amerika részéről és hogy mostani zavaros helyzetéből megfelelően kikerüljön, szükség van Németországra.

Vizsgolt Németországnak a konferencián meg kellett győződnie arról, hogy a szövetségesekkel szemben járó kötelezettségek minden körülmények között eleget kell tennie. Ha nem teszi meg, ki van téve az elszigeteltség és bojkott veszélyének.

MOST ÉRKEZETT A LEGUJABB

101 DAL

- Legújabb 101 Magyar népdal \$2.50
- Füredi: 101 Magyar népdal \$2.25
- Dankó Pista: 76 Erdeti magyar dal... \$2.00
- Nagy Zoltán: Csárdás Album \$2.00
- Fecskék hová szállt? 50c
- Sokszor ugy szeretek sírni... 50c
- Hulló fátóví... 50c
- Mondják meg a legkisebbik... 50c
- Horváth lányának... 50c
- Akiknek a szívük fáj... 50c
- Ibolyácskát hoztam nekéd... 50c
- Nem mehet a háborúba... 50c
- Hírvan... 50c
- Nemzet három dala... 50c
- Bukjél szoknya... 50c
- Georgorádi jegyző lánya... 50c
- Róvid az élet... 50c
- Asszonykám, adj egy kis kimenőt... 50c
- Zimberi Zombori... 50c
- Add ide... 50c
- Ésmegek a templom mellett... 50c
- Szépasszonyok kurizálók... 50c
- Csodásepen... 50c
- Vén cigány... 50c
- Marsza Csárdás... 50c
- Darmadár... 50c
- Az őrszem dala... 50c
- Ritka busa... 50c
- Két veréb... 50c
- Két babonás szép asszony... 50c
- Cserebogár, sárpa cserebogár... 50c
- Ezenkívül van még sok más szép kotta.

KÉRJEN ARJEGYZÉKET! Ha fentiek közül rendel, rendelésével együtt küldje be a pénzt is. Rendeljen mielőtt elfogy!

EMIL NYITRAY

224 EAST 19TH STREET, NEW YORK, N. Y.

A két ország tehát abba a helyzetbe került, hogy most, akarva, akaratlanul is, közelnie kell egymáshoz.

Annál bizonyos, hogy Franciaországban általában gyökeret kezd verni az a vélemény, hogy a németek is lehetnek ösztintek s hogy annak a rigorozus állapotnak, amelyet a németekkel szemben eddig a franciák elfoglaltak, a két ország jövője érdekében semmi létjogosultsága nincsen.

105.750.000 AZ E. ÁLLAMOK LÉLEKSZÁMA

WASHINGTON, okt. 7. — Az országos népszámláló hivatal ma tette közzé az Egyesült Államok lakosainak számát. A jelentés szerint 105.750.000 ember él ma ebben az országban. A száporodás tíz év óta 14.000.000.

Az ország államai közt csak három, Nevada, Mississippi és Vermont népessége csökkent.

Ugyancsak ma tették közzé Ohio állam lélekszámát is, ami 5.759.368.

Ohio állam népessége az elmúlt tíz évben nagyobb arányban szaporodott, mint azelőtt bármely évtizedben. Tíz év óta 992.247 lélekkel szaporodott az állam lakóinak száma, míg az előző évtizedben csak 606.576 volt az emelkedés.

Ohio immár a negyedik legnépesebb állama az országnak. Csupán New York, Pennsylvania és Illinois mulják felül lakosság dolgában.

Ohio államban van 7 akóvül a 67 város közt, amelyeknek 100.000-nél több lakosuk van. Ez a hét ohioi város a következő: Cleveland, Cincinnati, Akron, Youngstown, Toledo, Columbus, Dayton.

Ehez a százaszer osztályhoz most csatlakoztak csak Akron és Youngtown.

Ohio államban ma már tizenkét olyan város van, amelynek 100 ezerél kevesebb, de 25.000 ezerél több lakosa van. A mostani népszámlálás hárommal szaporította az ilyen városok számát. Beléptek ebbe az osztályba Warren, Steubenville és Portsmouth.

Summit County, amelyben Akron van, ma a harmadik legnépesebb megyje az államnak, csupán Hamilton County, amelyben Cincinnati van és Cuyahoga County, amelyben Cleveland van, népesebbek nála.

A "KIS ANTÁNT" ÉS ROMÁNIA MEGEGYEZÉSE

(Folytatás az 1-6 oldalról)

nak, mert mint legyőzött állam, nem léphet szövetségre. De még sokkal gyengébb is, semmint a csatlakozással járó kötelezettségeknek eleget tudna tenni.

Ha Görögország, Bulgária s mások is csatlakoznának a kis antánthoz, Renner szerint abban az esetben új államesoport támadna dél-keleti Európában s ez arra kényszerítené Ausztriát is, hogy megvédelmezze a maga eszelekvési szabadságát.

GEORGIA KORMÁNYZÓ-JELŐLTJE

Hardwick volt szövetségi szenátor győzött Walker volt államtitkárral szemben.

ATLANTA, GA., okt. 7. — Georgia államban tegnap folyt le a jelöltválasztás. A kormányzó tisztiségre a demokrata pártiak közül Thomas W. Hardwick volt szövetségi szenátor jelölték Clifford Walker volt jogügyi államtitkárral szemben.

GARY BIRÓ VISSZATÉRTE ZETT AMERIKÁBA

NEW YORK, okt. 7. — E. H. Gary bíró, a United States Steel Corporation élnöke több heti európai tartózkodása után vissza érkezett az Egyesült Államokba a La France nevű hajón. Európai tartózkodásának javarésze Belgiumra és Franciaországra esett.

F. A. D. RICHTER & CO., New York.

Füstelt Uraim! — Köszönettel elismerem a Bambino vetelet s fogadják öszinte köszönetemet, mert nagyzerű eredményt hozott gyermekek részére.

Miután adtam neki a Bambinoból, gyermekem megakadt a mellkánáludta az az éjszakát és nem kellett öt álomra ringatom.

Valóban nem tudom mint fejezem ki hálámat Önökkel szemben, mert azáltal, hogy gyermekeimnek segítettek, engem is segítettek, amennyiben alig volt egy nyugodt percem amíg a gyermekem szenvedett.

E nagyzerű orvosságot ajánlottam minden jó ismerősömnek.

A. K. Philadelphia.

A gyermekek legjobb barátja

Ha gyermeke ingerős, nyugtalan, adjon neki egy kandalló lefekvés előtt. Minden valószínűséggel a gyermeknek székrekedése van s csak akkor lesz igazan jobban, ha ad neki az alanti székrel:

BAMBINO

A gyermekek kedvelik. Mindig többet kérnek belőle. Az eredeti csomagon rajta van a Bambino Baby kepe. Ne fogadjon el utazástot. Kapható 50 centért üvegekint: minden gyógyszertárban, vagy postán szállítva a gyárból 60 cent.

F. A. D. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg. No. 5, BROOKLYN, N. Y.

Nincs már szükség Magyarországon a gyermeksegélyre

Az American Relief Committee for Hungarian Sufferers gyűlése. — A vezetők tekintélyes részének véleménye szerint nincs már szükség a jótékony jellegű szervezet munkálkodására.

New yorki tudostónk jelentése.

American Relief Committee for Hungarian Sufferers múlt hétfé keddi este a McAlpin szállodában a 3 havi nyári szünet után ismét ülésezett. Barna Bertalan elnök jelentésében előadta, hogy a bizottság az American Relief Administrationnal szemben vállalt pénzügyi kötelezettségeinek eleget tett és ugyan csak elcsozt a Repatriation Funddal szemben vállalt kötelezettségeinek.

Dr. Horn Ferenc titkár magyarországi utjáról számolt be. Kiemelte, hogy a Relief Administration mily tökéletes és példás munkát végzett Budapesten és Magyarországon és indítványozta, hogy ezért a Relief Administrationnak a bizottság szöszönötét küldjön, a mit a bizottság egyhangulag elhatározott. Majd kifejtette, hogy részt vett az országos ségélyző bizottság ülésén, ahol Dr. Bóky elnök kijelentette; hogy a magyar gyermekeknek élelmeszere többé szükség nincs és se a főváros, se a kormány nem hajlandó semmiféle segélyakciót sem anyagiilag, sem erkölcsileg támogatni. Ugyanezen felfogással találkozott a hivatalos köröknel is és ezért indítványozta, hogy az American Relief Committee for Hungarian Sufferers amugy is befejezén a munkát, működését szüntesse be.

Obálth Rezső a bizottságnak másik Magyarországon járt tagja.

Ugy látszik, az American Relief Committee for Hungarian Sufferers, mely egy éven át táplálta a magyar gyermekeket és elősegítette a szibériai hadifoglyok hazahozatálát, komoly válság előtt áll. Ugy hallatszik, hogy Dr. Horn Ferenc és Obálth Rezső példáját nemcsak Barna Bertalan elnök követi majd, de lemondanak a bizottság legtevékenyebb tagjai is és ép azok, akik lehetővé tették a lehetetlennek látszó feladatok fényes és teljes sikerű megoldását.

AMERICAN EXPRESS Co.

Jobb mintha acélszekrényben küldené pénzt az ó-hazába

AMERICAN EXPRESS Co. MONEY ORDER

Ha pénzt acélszekrénybe zárná és azt egy hajóra helyezné, mely az ó-hazába megy, nem lehetne oly bizonyos abban, hogy pénzt át a címzett megkapja, mint ha azt az American Express Company által küldi.

Az acélszekrénybe betörhetnek; a hajó elég lehet vagy elmerülhet. Mi általunk Ön elkerül ezen esélyeket. Óriási irodánk-nak majdnem egy teljes emeletét a Foreign Money Order Department foglalja el, míg a bankutalványok és kábel utalványok még külön állanak. Itt minden külföldi pénzküldeményt pontosan megvizsgálunk, hogy meggyőződhessünk arról, hogy minden rendben van.

Ha csak lehetséges, pénzt saját európai irodáink által utaljuk át, melyek sok fontos városban vannak és ha velünk öszekötésben állnak, ők is bankokat kell használniuk, csak a legjobbat és legmegbízhatóbbakat választjuk.

Magyar és más készpénzt árulunk.

Használja dollár utalványainkat számiák fizetésénél, vagy ha pénzt küld ezen országban vagy Canadában.

Biztonság, pontosság és jó eredmény eléréséért küldje pénzt American Express Money Orderrel, bankutalvánnyal vagy kábelrel.

Kérésesen fel bármely fiókgyűjkeget, vagy az American Railway Express Company irodáját, avagy helyi irodánkat.

CLEVELAND, OHIO
2048 EAST NINTH STREET,
vagy írjon anyanyelvén ezen címre:
Foreign Money Order Department

AMERICAN EXPRESS COMPANY

65 BROADWAY, NEW YORK.

NAGY BRITANNIA MESTERKEDÉSEI NÉMET VIZEKEN

Benson admirális szerint Anglia és Franciaország ki akarta játszani Amerikát.

Szenzációs leleplezések a Hamburg-American vonallal kapcsolatban.

WASHINGTON, okt. 7. — Hivatalos körökből érdekes leleplezés szivárgott ma ki. A szenzációs jellegű hír szerint Nagy Británia és Franciaország, különböző uton-módon, de egy célal, ki akarta játszani Amerikát. A Hamburg American Line és az American Ship and Commerce Corporation között nem régiben kielégítő megegyezés jött létre. Franciaország és Anglia elejét akarta venni ennek a megegyezésnek, de mindkét ország terve esőtörtököt mondott.

Nagy Británia egy ideig a német külügyminiszteriummal próbálkozott, de sikertelenül. A mikor a közeledés eredménytelenségét látta, a Franciaországgal kötött titkos megegyezés alapján az utóbbi ország kormányja az amerikai kormánytól kopogtatott.

A német hajók szerepe.

Amikor nyilvánvalóvá vált, hogy az amerikai Shipping Board jóvá fogja hagyni a megegyezést, Nagy Británia azzal az igérettel próbálta megnyerni a maga részére a német kormányt, hogy a háborúban lefoglalt német hajók nagy részének visszazármaztatását helyezte ki látásba. Az angol kormány bizakodott abban, hogy ettől az igérettől el fognak bódulni a németek s maguk lesznek azon, hogy a Hamburg American Line és az American Ship and Commerce Corporation közötti megegyezés hatályon kívül helyeztessék.

Az angol kormány azonban tévedett. A német kormány gyanulva fogadta a közeledést, a melyből kilátszott a jólás s magától értetődőnek tartotta azt, hogy az angol ajánlatnak nem lehetnek önzetlen indokai. Nem is voltak. Az angolok egyszerűen ki akarták sajátítani maguknak ezt a hajóvonalat, egy kicsit megegyeztek volna a franciákkal, de feltétlenül Németország és Amerika rovására.

Mire számított Anglia?

Hogyha Angliának sikerült volna a terve keresztülvitele, olyan előnyökhöz és kereskedelmi privilégiumokhoz jutott volna, amelyek a német és amerikai érdekek közötti megálapodás következtében most már nem állanak a rendelkezésére. Egyszerűen elestett tőlük Söt bekövetkezett volna az is, hogy a német-amerikai megegyezés előbb-több tarthatatlanná vált volna.

A francia tiltakozás arra van alapítva, hogy a megegyezés értelmében Németország olyan előnyökhöz jut, amelyekre nincsen jogosultsága. Hír szerint a francia tiltakozást az amerikai kormány egyáltalában nem fogja figyelembe venni, mert teljesen tisztában van azzal, mihely a németekről van szó, a franciák azonnal akadályokat akarnak támasztani, még ha ebből ki is derül az igazságtalanságuk.

Benson admirális véleménye.

Benson admirális, a Hajózási Tanács elnöke, a szerződésre vonatkozólag a következő kijelentést tette ma.

— A Hamburg American Line és az American Ship and Commerce Corporation között kötött szerződést feltétlenül helyesnek tartom s a működésem alatt soha ilyen hasznos és gyakorlati értékű dologgal nem találkoztam.

Utalt arra, hogy a szerződést formálisan nem hagyják jóvá, de a Hajózási Tanács támogatásáról biztos lehet.

Benson admirális véleménye szerint a szerződés ellen irányuló oppozíció kizárólag külföldi érdekeltségekre vezethető vissza. Ők maguk arra törekedtek, hogy a maguk érdekeinek szemeltartása mellett ilyen jellegű szerződést biztosítsanak a maguk részére, de mert nem sikerült, hát most fel vannak háborodva. De a felháborodásukat nem kell komolyan venni.

Nagy Británia és Franciaország ki akarta játszani Amerikát, de a két ország terve nem sikerült. S ebbe beletörődni természetesen nem kellemes.

A NEW YORKI VISZKI

Kramer visszavonta a bond alól felmentő határozatát.

WASHINGTON, okt. 7. — Kramer szövetségi szárazsági főfelügyelő visszavonta tegnap azt a határozatot, amely New Yorkra és New Jerseyre vonatkozóan s amelynek értelmében nagy esomé pálinka felmentést a kormány bond alól.

A rendelet visszavonásának okául Kramer azt hozta fel, hogy a bond alól felszabadított pálinkával nagy visszaéléseket követtek el.

A SPRINGFIELDI VILLAMOS SZTRAJK

SPRINGFIELD, O., okt. 7. — A Springfield Railway Co. sztrájkoló munkásai, akik a múlt hétfé pentekje óta nem dolgoznak, az öszes villamos vevetők és kalauzok tegnap nagygyűlést tartottak, ahol megbeszélést azokat a módokat, amelyek mellett hajlandók elfogadni a kompaniának a kevesebb munkaidőre és magasabb bérré vonatkozó ajánlatát. Nem tartják lehetőtlennék, hogy a kalauzok és kocsivezetők rövidesen visszatérnek a munkába.

DETROIT POLGÁRORSÉGE

Kiszolgált katonák vállalkoztak a városban levő gonosztevők kiirtására.

DETROIT, MICH., okt. 7. — Amint a többi nagy városban, Detroitban is napirenden vannak az utonállások, betörések, gyilkosságok. A rendőrség itt is tehetetlennek bizonyult a gonosztevőkkel szemben. Ez a körülmény általában felháborodást keltett, aminek most az lett a következménye, hogy polgárorség alakult a rendőrség támogatására.

Négy száz volt katonák, az American Legion és a volt American Protective League tagjai, ajánlotta fel legelőször szolgálataikat. Ezeket felfegyvereztette a rendőrfőnök és parancsot adott nekik, hogy tisztítsák meg a várost azoktól, akik a törvények ellen cselekednek. Ha szükséges, fegyverhasználatra is van joguk ezeknek az embereknek, akik tegnap megkezdtek munkájukat a városban ama részben, amelyek szerzetének lenni, de a rendes szolgálata nem vehetők fel testi fogyatékosok miatt. A kisegítő rendőrség tagjai egész idejüket a rend fenntartására szentelik s fizetést kapnak.

ROSSZUL JÁRUNK

igen gyakran azok, akik ha hasznatnak sok készpénz dollárt visznek magukkal. Az óhái bankokban sokszor kevesebbet kapnak a dollároktól, mint Amerikában, meg aztán az is sokszor megtörtént már, hogy utasok készen kifizetik a haszavándorlót és megrabolják készpénzétől.

JÓL JÁRUNK

azok, akik megvizsítik a jó tanácsot és Kiss Emil banknál korona bankutalványt vesznek. Az ilyen előrelátó embereket nem lehet otthon az árfolyammal becsapni és nem teszi ki magát annak sem, hogy megrabolják. Jól jegyezze meg, pénzküldési és haszavandorló ügyekben erre a címre írjon:

KISS EMIL BANKÁR

133 Second Ave., New York, N.Y.

volt katonákat. Kijelentése azért több mint ezer veterán ajánlata már fel szolgáltat.

Sprótt helyettes közbiztonsági igazgató úgy nyilatkozott, hogy rendes kisegítő rendőrséget is szervez azokból, akik rendőrszerzetének lenni, de a rendes szolgálata nem vehetők fel testi fogyatékosok miatt. A kisegítő rendőrség tagjai egész idejüket a rend fenntartására szentelik s fizetést kapnak.

A forrás kiszárad.

Clevelandban sokan azt hiszik, hogy amikor a gáz árát felemeljük, azonnal elegendő gázt bocsáthatunk a nagyközönség rendelkezésére.

Ez a feltevés az igazságtól messzire jár.

Az igazság az, hogy a gáztársaság berendezése megfelelő arra, hogy megfelelő szolgáltatást teljesítsen, azonban képtelenek vagyunk elegendő gázzal szolgálni.

West Virginiában ma kevesebb gáz van, mint tegnap. A készlet napról-napra fogy. Prof. I. C. White, State Geologist of West Virginia, a közelmúltban a következőket állította: "A west virginiai gázforrások háromnegyed része teljesen kimerült, az ohioi források 75-90 százaléka pedig terméketlen."

1917-ben West Virginia saját részére 108 billió láb gázt termelt, azonkívül 157 billió láb gázt adott Maryland, Pennsylvania és Ohio városainak. Még azokban a városokban, amelyek közvetlen a gázforrások mellett vannak, sem volt elegendő gáz.

Ha azt akarjuk elkerülni, hogy a természetes gáz teljes kifogyjon, akkor minden rendelkezésünkre álló eszközzel takarékosan kell bánni a meglévő készlettel.

(Az East Ohio Gas Company hirdetése)

Szabadság Sunday Magazine

A bevándoroltak

közül sokan abba a hibába esnek, hogy amikor Amerikáról esik szó, teljes tájékozatlanságot árulnak el. Ismerik a gyárat, a bányát, ismerik a szalont vagy exszalont, a drugstort és a groszerist, tudják, hogy vannak felhőkareolók és chewing gum, rag-timeok és mozik, Ford gépek és acél-trust, de Amerikának a szellemi értékeiről, azokról a kincsekről, amelyekkel az Egyesült Államok gazdagította a földkerekség irodalmi, művészi és tudományos kincses-házát, vajmi keveset tudnak.

S ez baj. Baj még pedig azért, mert ez a tudatlanság feltétlenül befolyásolja őket az Amerikáról alkotott véleményükben. Megakadályozza őket abban, hogy helyes képet szerezzenek maguknak erről az országról. Elejét veszi annak, hogy azt értékeljék és szeressék ebben az országban, ami szeretetre és elismerésre csakugyan méltó.

Bevándoroltak körében gyakran hallani, hogy Amerika semmi egyéb, mint a business hazája. Igaz, hogy az üzleti vállalkozó szellem, az üzleti leleményesség itten sokkal jobban ment át az emberek véérébe, mint Európában s ez az egyszerű magyarázata annak is, hogy az üzletembernek megkülönböztetett tekintélye van ebben az országban. De az is igaz, s ezt már a bevándorlók jókora százaléka nem akarja észrevenni vagy nem volt módjában észrevenni, hogy az üzleti élet mellett kifejlődött itten egy számottevő, egy figyelmet és érdeklődést megérdemlő kulturális élet is, amelynek a visszhangját Európában is meg lehet érezni.

Hogy csak három esetet hozunk fel példaképpen, megemlítjük Walt Whitmant, a demokrácia legkiválóbb költőjét, aki a "szabad vers" bátor használatával számos európai költőt inspirált a hasonló műformára. Vegyük Edgar Allan Poenak, a misztikus tárgyú költőnek az esetét, a borzalmak legnagyobb szerűbb meglátójának, aki, Baudelaire, a híres francia költő szerint, a modern francia irodalom irányát sokkal hathatósabban befolyásolta bármelyik más külföldi költőnél. És végül vegyük Whislernek, a híres amerikai festőnek a példáját, akinek az impressionistikus festészeti módorát nem egy európai festőművész utánolta.

Ha Európa tud értékekért Amerikába fordulni, s nemcsak pénzért, akkor a bevándorolónak aki ennek az országnak köszönheti a kedvező gazdasági helyzetét, ha ellenértéképpen nyújtotta is az energiáját és munkakészségét, erkölcsi kötelessége volna ugyancsak az amerikai szellemi értékek iránt érdeklődni s csak azoknak az ismerete mellett formáljon magának véleményt erről az országról.

Elcsüggedni

annyt tesz, mint felhagyni a küzdelemmel, felhagyni a küzdelemmel, annyt tesz, mint megadni az embernek magát, megadni magát az embernek, annyi, mint meghalni.

Az élet: eszelekvés. És a nem eszelekvés, a mozdulatlanság, az a halál. Az embernek pedig az a célja, hogy alkosson, hogy dolgozzék, hogy éljen. Aki abbahagyja a küzdelmet, aki elcsügged, az mehet akár mindjárt a temetőbe.

Napjainkban veszedelmes tünetű lelkibetegség az elcsüggedés. Jobbról balról lehet hallani, hogy ez, vagy az, abbahagyta a létel való küzdelmét, elcsüggedt. És sokszor baj, hogy az elcsüggedt ember még ékes-szólással is rendelkezik, aki el tudja hitetni a körülötte valókkal, hogy igaza van. Irodalomban sokszor találkozunk ezzel a jelenséggel, különösen a legmodernebb irodalomban, amelyben nagyon sok szószólója akad az egészségtelenségnek, a csüggedésnek, a minden mindegy felfogásának.

Ezek a filozofusok és írók, akiket egy egészséges társadalomból ki kellene közsíteni, mert ellenségei az életnek, haladásnak, az egészséges tovább fejlődésnek.

Ha ezekre az emberekre hallgatnánk, megszűnne minden: az emberiség örök álmra hajtaná a fejét. Mi az alapja ezeknek a kijelentéseknek, ennek a felfogásnak? A balsiker. Emberek, akiket az életben sok csapás ért, sok balszerencse, azt hiszik, hogy nekik már nem érdemes tovább küzdeni, hogy öneik fel kell adni a küzdelmet és ezt általánosítják, ráerőszakolják a maguk sebzett életének filozofiját a többiekre.

Holott magából az eleven életből vette példákön láthatnák, mennyire nincsen igazuk. Akik a legnagyobbak voltak, feltalálók, azokat érte az életben a legnagyobb és legtöbb csapás. És mégsem csüggedtek, mégis tovább küzdöttek, sokszor halálosan fáradtan, betegen, sokszor az emberiség gunyjának, megvetésének közepette. Kepler tovább hirdeti az elveit, Galilei máglyán halt meg, Pasteur mérgezett szervezettel tovább kísérletezik, a Wright fivérek érszer zuhannak le a repülőgéppükkel és egyszerűen ismét a levegőbe emelkednek, immár diadalmasan, legyőzve a makacs elemet, örök példát állítva az állhatatosságuknak.

És a legközelebbi példa, az ember az állhatatosságra az állattól vehetne mintát. Amely ösztönszerűleg érzi, hogy elcsüggednie nem szabad, mert akkor vége van, a többiek, a társak, maga a nagy Természet öli meg, ha abbahagyja a küzdelmet.

Mert a Természet a legigazságosabb. Aki ben látja az igyekezetet, sokszor megjutalmazza, sikerrel és a nyomában járó elégtétel érzésével, a gyengét, a csüggedőt azonban eltapsa, elgázolja, mert ellene szegült, mert a halált hirdette az ételle szemben.

AKI-ELJUT-HOZZÁ

Irta: PÁSZTOR JÓZSEF

MÁR besötétedett. A nagy lomha lombu, terebélyes fa alatt hárman ültek: az anya, a menyasszony és a barát. Már nem könnyeztek, már nem siratták, aki olyan fiatalon hagyta itt őket; a fájdalom belefáradt a esőndbe, az este hangtalan feketeségébe, az életbe, mely mint végtelen, kietlen ut kanyargott előttük, belenyúlt a fáradt messzeségbe.

Az anya sovány ujjai végigfutottak a menyasszony bágyadt, szép arcán.

— Szeretted?

A menyasszony nagy, bársony szeme csodálkozón nyílt rá az édesanyja arcára.

— Hogy szerettem-e?

Lehajtotta a fejét, a tekintete maga elé meredt s elfulló hangon mondta:

— Hiszen tudja.

Az anya bólintott, a szemében mély tűz lobbant meg.

— Tudom, de mégis kérdezem.

A menyasszony áhitatosan nézett föl a lombok feketeségébe s halkán lepóztott ki ajkairól a szó:

— Örökké fogom szeretni.

A barát fölajdult.

— Kivel ütöm én ezután össze a poharam? Kinek szorítom meg a kezét, ha örömm van s ki fut énhozzám a boldog, tuláradó szavaival? Ki emlékeztet majd a fiatalságunk szabad, mámoros, csapongó pillanataira

Kitárta karjait s belekarolt a sötétségbe.

— Sándor! Sándor! Kedves, jó pajtásom! Hol vagy édes, jó barátom? A világ végére elmennék érte.

A menyasszony is elhalón sugarta utána:

— En is. Akárhová, csak megtalálhatnám.

Az édesanya nem szólt semmit, csak mélyebben hajította le a fejét.

Ebben a pillanatban az asztal tulsó sarkánál megmozdult a bokor, mintha a szél zörrentette volna meg halkán.

A menyasszony halkán felsikoltott:

— Valaki van itt!

— Igen, — szólt mély hangon egy fekete köpenyes alak. — En elvezetlek hozzá benneteket.

Az édesanya fölpillantott rá.

— Hát ki vagy te?

— Ne kérdezzétek — felelte a sötét lovas s köpenyébe még jobban beburkolózott. Az arcomat se nézzétek, mert nem vagyok szép. De nem vagyok rossz. En elvezetlek hozzá benneteket.

— Hát láttad? — sikoltott föl a menyasszony.

A fekete lovas bólintott

— Láttam. Láttam, amikor a golyó belefúródott a szívébe. — Láttam, amint hanyatvágódott. Láttam, amint lehunyta a szemét.

— Hát akkor? — sóhajtott fel az édesanya.

A fekete lovas arca előtt finom foszforeszkáló fény suhant el.

— En mégis elvezetlek hozzá benneteket, ha kitartók lesztek.

— Menjünk! — kiáltott föl a menyasszony és sugaras lett egyszerre az arca.

Az édesanya nem szólt. Fölemelkedett az asztaltól s a ház felé indult.

— Hová mégy? — kérdezte tőle a fekete lovas.

Az édesanya bágyadt szempillái alól szeliden fölesillanó fény lobbant ki.

— Hát Istenem... ha már hozzá megyünk... fölpackolom, ami neki kedves... amit szeretett... amihez ragaszkodott... elefántcsontnyelű botját... a pipáját... kedves könyveit... A boroskulacsát.

— Nem kell — szólt a fekete lovas. Neki mindene van.

— Mindene?

— Ami ott kell...

Az anya lassan összekulesolta kezét s fölpillantott a fekete lovasra.

— Hát akkor induljunk.

— Nagyon messze van? — kérdezte a menyasszony.

— Nagyon messze — felelte a fekete lovas.

— Akkor talán — szólt a menyasszony s a formás lábaira pillantott. — Talán másik cipőt húznék, mert ez a kis selyemféle cipőske elszakad az uton.

— Ne késlekedjünk! — kiáltott az édesanya. — Menjünk hozzá.

— Megtöltöttem volna legalább a kulacsomat borral — mormogta maga elé a barát.

De az édesanya már megindult a kapu felé. Mentek. Legelől a fekete lovas.

— Csak utánam. Nézzetek mindig a csizmám sarkára, a csizmám sarkára vert gyémánt patkóra. Az világít.

Mentek. Már három napja mentek, mikor egy roppant nagy, kopár hegy alá értek. Egy fűszál nem zöldelt a hegyen, az átízott kövek forrón verték vissza a nap hevét.

A fekete lovas hátrafordult.

— Ezen a hegyen átmegyünk s még ilyen tizenkettőn.

A menyasszony riadtan nézett a barátára, de ez elszántan pillantott rá.

— Sándort nagyon szerettem. Megyek.

— Hiszen én is — szólt szorongva a menyasszony.

Rápillantott szomorúan a szétfoszlott kis selyem topánkjára s megindult.

Csak az édesanya nem szólt. Hallgatott. Aztán, amint a fardartságtól és hőségétől lihegve vonszolta testét, így susogott a levegőbe, mintha csak magának mondaná:

— Fiam! Édes fiam! Hát meglátlak, édes fiam?

Átvergődtek a tizenkét hegyen. Egy mély, kiszáradt tófenék előtt álltak meg.

A fekete lovas lemutatott a kiapadt tó fenekére.

— Látjátok? Tele kell sirni ezt a tavat. Akkor megnyílik előttek a tó tulsó partján az erdő. Selyemvitorlás, Aranyesónakon jövök értetek.

Az édesanya a kezét összetette s mosolygott.

A menyasszony szeme elámultan révedezett a tó szikár fenekén.

— Ezt a tavat? Hogy telesirjuk? Hát mikor lesz ez tele?

— Soká. Nagyon soká — felelte a fekete lovas.

— Ha legalább egy kis bort, meg dohányt hoztam volna — mormogta a barát.

A fekete lovas komolyan rájuk nézett.

— Ti el akartok hozzá jutni? Akkor...

Az édesanya leült a földre. Az élébe fektette a kezét és sirni kezdett. Nemsokára egy pici, vékony erü patakoeska szivárgott el előle, a kövecskék, s száraz fűszálak között a tó felé sietve.

A menyasszony is elkezdett könnyezni. Sirt már három napja, aztán tovább, három hónapja. Egyszerre egy kis kómélyedésben meggyült előtte a könnye. Mint a vert ezüst ragyogott-rá a pici tócsa felélete.

Odalépett. Belenézett a kis tavaeskába s meglátta az arcát.

— Ó Istenem! Hiszen én így mihamar elhervadok!

A barát kedvetlenül kiáltott föl egyik nap:

— Tudok is én sirni! Vágyon nézett körül s felsóhajtott:

— Jaj, de régen nem ittam egy kupa bort.

Reggelenként, mikor még köd terjengett az erdő előtt, a tó partján, mintha szöke, barna leányfejek bukkantak volna ki a fák homályából s felé kiabáltak volna:

— Hahó! Ha — a hó! Szép az élet. Jó a szerelem. Éljen a vidámság, az öröm!

Egyik reggel lopva rápillantott a barát az édesanyjára.

— Megyek egy kicsit, vadászatok odaát az erdőben.

Ment és nem jött vissza többet. Ahogy az erdő szélére ért, egy szép, teltidomu leány a kezébe nyomta a boroskulacsát, a szájába dugta a pipáját s átölelte a puha, meleg karjával.

A menyasszony — másnap így szólt az édesanyjához:

— Azt hiszem, kiapadnak a könnyeim.

Az édesanya szomorúan ránézett s mélyen megreszkető hangon mondta:

— Az enyim soha.

Egy reggel — gyönyörű szép nap fesledezett, bimbózott — egy fiatal legény kiáltott le egy fa mögül a menyasszonyhoz:

— Milyen kár! Ilyen gyönyörű leány és mindig csak sir!

A menyasszony félszemen rápillantott a legényre, aztán szomorúan mondta:

— Nekem tele kell sirni ezt a tavat.

— Ó! — kiáltott föl a legény.

— Bolondság. Addig elhervadsz! A menyasszony szive megdobbant s most egyszerre igazán bőven omlottak a könnyei. De délutánra elapadt a sirása.

Estefelé kis piros fellegecskék usztak el az égen, a virágok bokoltak, hajladoztak.

A legény lekiáltott újra a menyasszonyhoz:

— No, sirs-e még?

A menyasszony szemérmesen felelt:

— Sirnék, de nem tudok.

A legény szava forrón, szokatlan zengéssel vert le rá:

— Hát akkor jöjj velem. Kacagjunk együtt.

A menyasszony szeme a távolba meredt.

— Nekem el kell jutni hozzá.

A legény mosolygva szólt:

— De ha nem tudsz többet sirni?

A leány a fejét lehajította s megadóan mondta:

— Nem tudok.

A legény mellé lépkedett. Belenézett a szemébe.

— Tudod-e, mi a csók? — kérdezte hirtelen.

A leány elpirult.

— Tudom.

S maga elé nézve mosolygó el-tünődéssel kezdte:

— Egyszer megcsókolt a vőlegényem... egy este... mikor egy nagy virágos orgonafa alá értünk.

— Hát te?

— En sosem.

— Akkor nem tudod, mi a csók? Majd ha te csókolsz. Odaadón. Mámorosan. Elfúlvadva a gyönyörtől. Ez a csók. Próbáld meg. Majd én megmutatom neked.

Hirtelen átkarolta a leány derekát s forrón tapadt szája a leány ajkaihoz, aztán lihegve mondta a leány szájáról bágyadtan leszakadva:

— Így.

A leány karja, mint egy bódult virág ága nyúlt a legény nyaka után. Az ajkai fölzaklatva keresték a legény ajkait.

Reggelre csak az édesanya ült a tó partján egyedül. A víz a tóban nőtt, dagadozott. Sok-sok év telt el, míg egyszer ott loocsant már meg az anya lábánál.

Megnyílt az erdő. Kiszórt a tóba a selyemvitorlás aranyesónak, benne a fekete lovas.

A parton fanyar mosollyal körülnézett, azután odaszólt az édes anyjának:

— Hát ülj be.

Az édesanya szeme megragyogott.

— Hozzá megyünk?

— Hozzá.

— Pedig én tudtam volna még sirni.

Odauszott a csónak az erdő alá. Kiszálltak. Az erdő hajladozott előttük. A bokrokban mintha lágy hárfá zengett volna.

Egy kert elé kerültek. A kertben a pázsiton egy pici fincska hevert félmeztelen s egy pillangó után kapkodott a kövér kezével.

— Nézd. A fiad.

Az anya ámultan nyitotta ki a szemét, a szive megdobbant.

— Ni, csakugyan!

— Nézz amoda.

S egy fára mutatott a fekete lovas. A fa egyik ágán egy nagyobbacska fiú lovagolt s lekapkodott az édesanya felé.

— Sanyikám! Te! — kiáltott fel rá az édesanya. — Gyere le a fáról. Leessel!

A fekete lovas most szeliden ráeresztette a vállára a kezét s másfelé mutatott.

— Nézz amoda a rózsák közé.

Tán ezer rózsá nyílt ott egy csomóban. Most is feslett, bomladozott száz meg száz bimbó. A rózsák közt egy ifju haladt egy leánnyal.

— Sándor! — csillant meg az anya szeme. — Sándorom!

A fekete lovas az édesanya szájára tette a kezét.

— Hagyd őt. Most szeret. Most boldog. Most fiatal és hisz. — Hagyd őt.

Az anya elfordult. Egy a fák közül előkanyargó utra meredt hirtelen a tekintete. Egy barna arcu, daliás katona futott le az uton elébe. A sapkáján még friss volt a virág.

— Édesnyám!

Az anya a karjait kitárta.

(Folytatás a 8-ik oldalon.)

Ho
Éve

A
Z
é
t
t
á
n
v
il
á
g
s
e
n

is sokkal nag
boruban meg
EVENKÉNT 11
eset folytán
baleset folyt

A baleset
automobilok
gondatlan ve
az automobil
emberből.

A forgalm
rosokban ol
borzalommal

Mindennap
rosokban, ho
rendőrfőnök

datlan vag
kerültek re
Cleveland, D
városok hat
elejét venni

és véres eiz

New York
hires arról, h
vagy lelkiism

tanítja őket
a járókelők

egyszer ege
van Cobb ma
vatabszolga

a férfiakka
jelent a gon
mint New Yo

ásban koz
ölték meg a

Cobb rend
gyermek, f

jal, truckja
nálásával m

történetet
s ha a járók

Bár az al
New York

előfordult
járdára es

egyszerre k
közülük s
alább is ha
gultott ama

Ilyen bales
elő a metrop
tekes körök

galmi bales
deseket ten

Manhattan
is ez volt a
nyílt brook

1919-ben 2
tani forgalm

vezetés mi
többe, min
vagy nem le

pénzbírság
törvénysek
számának es

készára, de
dott a helye

New Jersey
bíró mondja

balesetek s
folytán, am
hogy megf

datlan auto
koesikok ell

1915-től 1919
meg forgalm

ban, addig e
egész, Conne
felében, hat

310, egész C
galmi bales

A lelkiism
ellen való f
szükség, mi
öt év óta k
végett a fo
nek megb
mindenki tu
szaporodott
kereskedelm

száma New
szerint 350,0
a metropol
azért még
nak

A gyalog
ifju és ügy

Holttestek az automobil nyomában

Évenként 105,000 ember pusztul el baleset tolytán az Egyesült Államokban. Az áldozatok több mint fele gyermek. — Különösen az automobilon követelnek sok áldozatot. — A hatóságok a gázolások ellen

AZ Egyesült Államokban több emberélet pusztul el évenként baleset folytán, mint amennyit ez az ország a világháborúban vesztett természetesen a balesetek sebesültjeinek száma is sokkal nagyobb, mint amekkora a világháborúban megsebesült amerikai katonáké volt. Évenként 11,037,000 ember sebesül meg baleset folytán Amerikában s 105,000 hal meg baleset folytán szenvedett sérülésében.

A balesetek legnagyobb részét járművek, automobilon, villamosok, vonatok, lovaskocsik gondatlan vezetése, hajtása okozza. Különösen az automobilörület szorítja ki a lelket sok emberből.

A forgalmi balesetek száma különösen a városokban olyan döbbenetesen emelkedik, hogy borzalommal látja a nép; a sajtó, a hatóságok.

Mindennapi jelenet ma már a nagyobb városokban, hogy szemléltető oktatást tart bíró, rendőrfőnök vagy ügyész azoknak, akik gondatlan vagy lelkiismeretlen autóvezetés miatt kerültek rendőrkézre. New York, Chicago, Cleveland, Detroit, Philadelphia, St. Louis stb. városok hatóságai ilyen kitanítással akarják elejét venni a forgalmi baleseteknek, a halálos és véres elgázolásoknak.

New Yorkban W. Bruce Cobb rendőrbíró híres arról, hogy nemesak bünteti a gondatlan vagy lelkiismeretlen autóvezetőket, de meg is tanítja őket arra, hogy miképpen kell elkerülni a járókelők vagy a járművek elütését. Nem egyszer egész sereg ilyen ember, férfi és nő, van Cobb magisztrátus előtt, ki, miután a hivatalosra rendre inti a vádlottakat s levéti a férfiakkal a kalapot, megmagyarázza, mit jelent a gondatlan hajtás olyan városban, mint New York, hol a folyó év első hét hónapjában közel 400 embert, többnyire gyermeket öltek meg a robogó automobilon.

Cobb rendőrbírónak vannak kis felnőtt és gyermek, férfi és nő figurái, játékautomobiljai, truckjai, villamosai s ezeknek a felhasználásával magyarázza, hogy mi minden baj történhet, ha a vezető gondatlan, figyelmetlen s ha a járókelő is vigyázatlan.

Bár az automobilörület országos betegség, New York szenved miatta legjobban. A minap előfordult itt, hogy egy automobil felugrott a járdára és elütött hat ptykéző gyermeket egyszerre. Kettőt megölt, négyet megsebesített közülük. Szemtanuk szerint a gépkocsi legalább is harminc mérföldes sebességgel száguldott, amidőn felsiklott a járdára.

Ilyen balesetek egyre sűrűbben fordulnak elő a metropolisban, esoda-e hát, hogy az illetékes körök egyre jobban igyekeznek a forgalmi balesetek csökkentésére vezető intézkedéseket tenni. 1916-ban a forgalmi törvényszék Manhattan városrészben való megalapításának is ez volt a célja. Ez a célja a napokban megnyílt brooklyni forgalmi törvényszéknek is.

1919-ben 26,123 embert állítottak a manhattani forgalmi törvényszék elé gondatlan autóvezetés miatt s 1,119 vádlottat küldtek börtönbe, miután a pénzbírságot nem akarták vagy nem tudták megfizetni. A megfizetett pénzbírságokból 282,102 dollár folyt be. A törvényszék mindent elkövetett a balesetek számának csökkentésére és a közbiztonság fokozására, de a rendőrség segítségével se tudott a helyzettel kellőképpen megbirkózni.

New Jerseyben, Connecticutban, amint Cobb bíró mondja, alaposan csökkent a forgalmi balesetek száma, a motorkocsi bizottságok folytán, amelyek fel vannak hatalmazva arra, hogy megfelelő törvényeket hozzanak a gondatlan autóvezetők és egyéb lelkiismeretlen kocsisok ellen. Ennek tudható be, hogy amíg 1915-től 1919-ig bezárólag 4,648 ember halt meg forgalmi baleset következtében New Yorkban, addig csak 960 volt az áldozatok száma egész Connecticut államában. A folyó év első felében, hat hónap alatt New York városában 310, egész Connecticutban meg csak 76 a forgalmi balesetek halottainak száma.

"A lelkiismeretlen és gondatlan autóvezetők ellen való fellépésre sohasem volt olyan égető szükség, mint ma", — mondja Cobb bíró, aki öt év óta küzd forgalmi balesetek csökkentése végett a forgalmi szabályrendeletek megsértőinek megbüntetésével, kioktatásával. "Mint mindenki tudja, a háború óta rendkívül megsaporodott úgy a fényüzési, mint az ipar és kereskedelem szolgálatában levő gépkocsik száma New York utcáin. Konzervatív becslés szerint 350,000 gépkocsi robog napjában ebben a metropolisban. Természetesen a gyalogjárók azért még mindig túlnyomó többségben vannak.

"A gyalogjárók közt, mint ismeretes, van ifju és ügyes, öreg és ügyetlen, béna, vak, hü-

lye, süket, oktalan. Ezeknek csak gyenge tesztük van a gépkocsi vastestével szemben. Se ők, se a kocsivezetők nem tartják mindig figyelembe a forgalmi szabályrendeleteket. Azok, akik a szabályrendeletet megsértik, nem valók egy osztályból, van közöttük szegény és gazdag, rossz és jó polgár. Igen sok derék ember elfeledkezik a szabályokról, amidőn a gépkocsi kormánykerékét tartja, és megsérti azokat.

"Büntetéssel nem sokra megyünk. A milliósnak semmi az a 30 dollár, amire a törvény értelmében forgalmi szabályzat megsértéséért elítélhetem. Sokkal jobban megfelelne a börtönbüntetés, bár ezt is jobban kibírja egyik mint a másik. A börtönviselt és a durva élet-hozzászokott emberre nézve sokkal kisebb büntetés, mint a jónevelésűekre. Szerintem sem a pénzbírság, sem a börtön nem javítja meg a forgalmi helyzetet. Szerintem a legjobb ellen-szer a gondatlan hajtás ellen a soffőri engedély megvonása.

Massachusetts, Connecticut, Vermont, Rhode Island, New Hampshire, Maryland és New Jersey államok olyan bizottságok alakításával csökkentették az autóbalesetek számát,

New Yorkban szakértők szerint követni kellene a szomszéd államok jó példáját a motorkocsisok vezetőit illetően. New York városában nemrég új rendszert hoztak be a Fifth Avenuen. Az új rendszer abban áll, hogy az utcaközépen felállított kis toronyból fényzórával jelzik, hogy hol álljanak meg az autók s mely irányban induljanak. Az tény, hogy az utcasarkon azóta nem fordult elő baleset, mert nincs fejtelenség az automobilon járásában. A keletre és nyugatra haladó kocsik csak akkor indulnak, amikor az észak és délfelé igyekező kocsik elvonultak s az indulásra jelt ad fényzórájával a rendőr.

Clevelandban "Stop" és "Go" feliratú jelzőtáblája van az utca közepén álló rendőröknek, a "Stop" jelzést fordítja azok felé az autók felé, amelyeknek megállást parancsol, viszont "Go" jelzést mutat, sippal is jelez azoknak az előzőleg megállított kocsiknak, amelyeknek utat enged a továbbhaladásra. A legforgalmasabb utcakeresztezésnél felférkeztetésű rendőrök állanak a járdák sarkán s nem éresztik a közönséget egyik sarokról a másikra, a

amely bizottságoknak jogukban áll a hajtóengedély megvonása vagy felfüggesztése. Jellemző, hogy ezekben az államokban sok ezerre rug az engedélyfelfüggesztések és megvonások száma, míg New York államában, évente alig történik egy-kétszáz.

A New York utcáin halálra-gázolt embereknek több mint a fele gyermek volt úgy a múlt évben, mint a folyó-év elmúlt hét hónapjában. A Közegészségügyi Tanácsot annyira megdöbbentette ez a tény, hogy maga is lépéseket tett a gondatlan autóhajtók engedélyének visszavonására.

Lássuk csak, hogy mi a véleménye Robbins B. Stoeckel biztosnak a connecticuti bizottság működésének értékéről.

"Connecticut valóban alkalmas gépezetet teremtett a motorkocsisok vezetőinek megrendszabályozására, mondja Stoeckel. — A "Connecticut State Commission of Motor Vehicles" bizottságna joga van felfüggeszteni vagy visszavonni a hajtási engedélyt kihallgatás nélkül. Nagyszerű módszer van a bizottságnak az automobilvezetők felügyelésére is s ezt a munkát a különböző helységek rendőrségeinek támogatása mellett szintén eredményesen végzi. Visszavonja az ajtóhajtási engedélyt olyanoktól, akiket örültnék tart vagy akikről tudja, hogy állandó rabjai a bódító szereknek és a részegítő italoknak. Alaposan tanulmányozzuk az automobilvezetők jellemét. Azt kívánjuk, hogy annak, aki motorkocsit vezet, előre látása, jó ítéletképesége, önbizalma s bizonyos mechanikai képessége legyen s izmaiban is bízzék. A hajtók állandóan hatóságai ellenőrzés alatt vannak államunkban. A baleseteket mindig gondosan tanulmányozzuk és kifürkészük annak rejtett okait is, így aztán ugyanazok nem igen szerepelnek többé balesetekben, mert nem hajthatnak autót többé, ha csak a kvalifikációnak meg nem felelnek.

Igy kerülhet a kerékpározó gyerek az autó kerékei alá. Egy kerékpározó fiút majdnem elütött az automobil az otthona előtt.

míg a rendőri jelzés az átvonulást meg nem engedí.

Ez is igen eredményes módszer a balesetek elhárítására. De persze, amíg a sarkon elhárítják a balesetet, odább már megtörténik, mert a nép se óvatos. Átmegy sok ember ott is az utcán, ahol nincs átjárás jelezve. Átjárást csak az utcakeresztezésnél jelez messzszel huzott vonalakkal a clevelandi rendőrség. Ilyen vonalakkal megállásznak az automobilon, villamosok egyaránt s balesetek nem igen történhetnek. Ha a közönség kooperál a rendőrséggel és a motorkocsis vezetőivel, igen szép eredményt érhetnek el. Sajnos sok ember, főként gyermek, vaklégymódjára szaladgál át a forgalmas utvonalakon. Ez az oka a legtöbb elgázolásnak.

Nyílt szemmel, elővigyázattal kell haladni az utcán a gyalogjárónak épügy, mint a motorkocsivezetőnek.

EZ MÁR PEST

Irta: PAKOTS JÓZSEF

HUDINKA János izgatottan foglalt helyet a vasuti kocsiában. Előző este, amikor az Aranyoroszlán különlegességében elmondta a rendes vascsorázó komániájának, hogy Pestre rándul, a társaság nagy éljenzésbe tört ki és Barna Zdenkó, az albiró, aki a helyi dalárda vezetője is volt, rögtön nótát faragott az esetről. Felállott, kezébe fogta a villát és a taktust verve hozzá, borzú hangon dalolta:

Világos, mint az egyszerű, Hudinka János Pestre megy. A társaság vigan énekelte a nótát, sőt meg is cifrázta. Hamarosan négyszólamu, komoly zene-mű lett belőle. Zubriczky tenorja büszkén emelkedett ki a hangok ocaánjából, a basszisták pedig mennydörgőve zúgták, hogy:

Világos, hogy János Pestre megy... he, hegy... A váratlan ováció Hudinka Jánost, aki telekkönyvi betétszerkesztő volt és ezen a révén rokonságot tartott a muzsákkal, nagyon meghatóta. A jópajtások pedig nem győzték óvni, biztatni, tanácsokkal ellátni:

— Aztán vigyázz ám magadra, János! Mert ismerünk téged, János; nagy kópé vagy, János. Még elszóktatsz onnan egy szép színésznőt, János!

Hudinka János a jótanácsokra ravaszul pislogatott, hunyorgatott, hamisan köhintett, titokzatosan mosolygott, mintha csak azt felelte volna:

— Hát hiszen nem lehessen tudni...

És Hudinka János másnap reggel csakugyan beült a gyorsvonat egyik másodosztályú ülésébe.

Amikor feltette a feje fölötti polcra a kofferjét, amelyben egy régiszabású fekete Ferenc József-ruhát vitt magával, mivel hogy Hudinkának a földművelésügyi miniszteriumban volt dolga és a Nemzetibe is el akart menni, lázasan dobogott a szíve. Ugy érezte, mintha valami nagy, hatalmas hadjáratra indulna.

Nehéz volna beszámolni arról, hogy micsoda magasztos érzések dagasztották a Hudinka János kebelét, mikor a vonat zöckent egyet és a hobodai állomás kis sárga épülete eltűnt az akácfaik közt, de hogy ezek az érzések kis-sé pajkosak, bolondosak voltak, azt eléggé bizonyítja az a körülmény, hogy a vonat kerekének ütemszerű zakatolására Hudinka Jánosnak egyszerre a jóbarátok karéneke jutott eszébe:

Világos, mint az egyszerű, Hudinka János Pestre megy.

Ez a bolondos nóta egészen a vonatkerekek ütemére lejtett és Hudinka Jánosnak boldogan andalodott el a lelke. Hogy is mondták a barátok? Még elszóktet valami színésznőt. No, no, ez bolondság volna, hanem azt már nem mondja, hogy egy-két estére nem szívesen barátkozna meg egy Thália-papnővel! **Thália-papnő!** Hehe, nem is volna rossz!

Ej, no, minden megeshetik! Elvégre van ő olyan legény, mint akémilyen incifineci pesti fiúr. **És Hudinka János hotykén meg-**

A vonat, száguldva robogott előre, mintha csak a Hudinka János lelkének szárnyai röpítették volna és a fülkébe egy fiatal nő lépett be. A nő már előbb be volt szállásolva ebbe a fülkébe, mert a podgyászai ott heverték a csomagjában és mialatt Hudinka a hobodai állomáson felszállt, a nő valahonnan a folyosó ablakából gyönyörködött a vidékben. Most könnyed léptekkel jött be a fülkébe és leült helyére, az új utassal szemben.

Hudinka János, mikor a nő helyet foglalt, megmozdult és valami köszönésként motyogott. A nő ránézett, megbecsültette a fejét, aztán kibámult az ablakon.

Nem tudni miért, Hudinka Jánosnak vér szökött a fejébe. Az az izgalom, amely úgy hullámzott benne, mint bóra idején a tenger, most egyszerre ott kezdett csapkodni a körül a nő körül, mint ahogy a hullámok is nagyobb lendületet, ha szikla-ba ütődnek. Hudinka Jánost ez uttal, egyáltalán nem volna méltányos a rendes mértékkel mérni. Ő igen okos, derék, normális uriember volt különben, aki egy fél életet görnyedező, nehéz munkában töltött, de meg kell gondolni, hogy Hudinka János most Pest felé tartott, hogy nagy és kiemelkedő esemény volt ez az ut

életében, hogy a jóbarátok az előző esti vacsorán amugy is nagyon fölzaklatták nyugodt, békés kedélyét, hogy végül a regényírók annyi furcsa izgalmas kalandot szoktak megírni ezekről a vasuti utazásokról, szóval mindent összevéve, meg kell érteni, ha Hudinka János különösen

szorre csak elszántan, bár a hangja mélyen egy kis remegés volt érezhető, kivágta: — Ha nem tekintik tola-kodás-nak a kérdésem, hová méltóztatik utazni, nagysád? A váratlan kérdés egy kissé meglepte a nőt, de aztán ráesett a tekintete Hudinka János kómikusan elszánt, hősies arcára és mosolyogva felelte: — Budapestre, uram!

Uram! Így mondta. Ah, milyen lehetetlenül, milyen finoman lebbent el ez a szó a szép ajkáról, mintha valami csodálatos zengés is kísérte volna. Hudinka Jánosnak egyszerre bele-rezdült a szívébe.

És mohó örömmel sietett továbbfűzni a beszélgetést: — Budapestre? Csakugyan? Én is oda megyek.

Majd méltóságteljesen, komolyan tette hozzá: — Hivatalos ügyben, kérem. A miniszterlumba megyek.

A nő méltánylóan billentette meg a fejét és megkérdezte: — És aztán hosszabb ideig? — Óh nem. Azaz, hogy néhány napig. Egy kicsit, tetszik tudni, szétnézek. A magamfajta falusi ember, ha már felmegy Pestre, egy kicsit szétnéz. Muszáj szét-nézni. A Nemzetibe is, aztán eh... eh... eh...

Hudinka János zavartan kö-högni kezdett. Elvégre csak nem mondhatja meg ennek a szép, finom urinak, hogy az orfeumba is elmegy. Különben is, úgy lát-szik, a nő gyászol, fekete ruhá-ban van és a szeme bánatos.

Hudinka János tehát rögtön át-tért erre a témára:

szorre csak elszántan, bár a hangja mélyen egy kis remegés volt érezhető, kivágta:

— Ha nem tekintik tola-kodás-nak a kérdésem, hová méltóztatik utazni, nagysád?

A váratlan kérdés egy kissé meglepte a nőt, de aztán ráesett a tekintete Hudinka János kómikusan elszánt, hősies arcára és mosolyogva felelte:

— Budapestre, uram!

Uram! Így mondta. Ah, milyen lehetetlenül, milyen finoman lebbent el ez a szó a szép ajkáról, mintha valami csodálatos zengés is kísérte volna. Hudinka Jánosnak egyszerre bele-rezdült a szívébe.

És mohó örömmel sietett továbbfűzni a beszélgetést: — Budapestre? Csakugyan? Én is oda megyek.

Majd méltóságteljesen, komolyan tette hozzá: — Hivatalos ügyben, kérem. A miniszterlumba megyek.

A nő méltánylóan billentette meg a fejét és megkérdezte: — És aztán hosszabb ideig? — Óh nem. Azaz, hogy néhány napig. Egy kicsit, tetszik tudni, szétnézek. A magamfajta falusi ember, ha már felmegy Pestre, egy kicsit szétnéz. Muszáj szét-nézni. A Nemzetibe is, aztán eh... eh... eh...

Hudinka János zavartan kö-högni kezdett. Elvégre csak nem mondhatja meg ennek a szép, finom urinak, hogy az orfeumba is elmegy. Különben is, úgy lát-szik, a nő gyászol, fekete ruhá-ban van és a szeme bánatos.

Hudinka János tehát rögtön át-tért erre a témára:

szoritott parázs is, ha megkotor-ják. Már pedig... a férj meg-halt, volt nines, és... és Hudin-ka, a pogány, hamismájú Hudin-ka most örült. Örült egy ember-társa elmultának. Isten irtalmaz-zon is neki, hogy fel ne rójják majd ezt neki bűnül odafent.

Az asszony sóhajtott. Hudinka részvétől csöpögő hangon sietett megkérdezni:

— És mikor történt?

— Háromnegyed év előtt...

— Oh, oh, — sóhajtotta Hu-dinka és megrendülten ingatta a fejét.

— Bizony, — folytatta az asz-szony — és látja, azóta egyedül vagyok, egészen egyedül. Nincs senkim sem, és... és ez olyan borzasztó.

Hudinka felfohászkozott. A történelmi pillanatok fontosságát érezte és szelid, meggyőző, ártatlan hangon szavalta:

— Nézze, nagyságos asszony... izé... nem szabad csüggedni. Hi-szen igaz, a megpróbáltatás ne-héz, de a szív, az emberi szív, óh, sokat elbírt. Hogy is mondja csak Főtövös a Karthauziban? Hogy is?... Izé...

Az asszony bánatos szemét meg-hatottan emelte Hudinkára és elérzékenyülten rebegte:

— Köszönöm... köszönöm... Ön nemes, jó ember.

Hudinka felállt, kihuzta ma-gát és ünnepélyes komolysággal, de méltóságteljesen bemutatko-zott:

— Hudinka János vagyok.

— Örvendek. Elhíheti, hogy őszintén mondom. Pedig a szót: öröm, már olyan régen nem ismerem. Örvendek.

— Oh, kérem, részemről. — Csak hagyja, hagyja. Ma-guk férfiak minden asszonynak egyformán örvendének. Csak é-pen ne legyen az illető pupos avagy sánta. Ha egy kicsit kelle-mes, már érdeklődnek iránta. És utánatetik magukat. És ki tudja, mire gondolnak. Maga is bizo-nyosan, mikor meglátott engem...

— De nagyságos asszony, es-küszöm...

— Ne esküdjözön. Annál súlyo-sabb a dolog. Mert biztos vagyok benne, hogy amikor meglátott en-gem, azt gondolta magában: Ez a fiatal hölgy alighanem özvegy. Hm, pompás kis kaland volna. — Nem ezt gondolta? Ne is tagadja. Belelátok a lelkébe.

És az asszony ismét sóhajtott. Hudinka János fülig pirult. Bolond helyzet. Ez az asszony úgy keresztüllát rajta, mint a ros-tán. Hát mit mondjon neki? Tagad, letagad mindent, akár a ei-gány.

Az asszony azonban nem hagy-ta. Mélabusan folytatta:

— Ne is fárasztza magát. Hi-szen elvégre a gondolataiért nem haragudhatom meg magát. Az-tán igaza is van. Maga férfi. És én asszony vagyok. És a világ te-remtése óta... No, no, csak ül-jön a helyén, maradjon veszteg. Amit mondok, az nem jogosítja fel semmire. A teória még nem jelent...

— De, nagyságos asszony, óh... ne értsen félre, de nekem a szí-

(Folytatás a 11-ik oldalon.)

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET

Mi nemesak megőrizzük, de kamatot is fizetünk.

Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILÁRD.

ALAPTÖKE, TARTALÉK ÉS BETÉTEK ÖSSZEGE

\$2,857,097.76

Altalunk kiállított betét-könyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamattal visszafizetjük.	PÉNZKÜLDÉS MAGYAR-ORSZÁG minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.
--	---

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

Főüzlet: A BANKPALOTÁBAN 10 East 22nd Street,	Fióküzlet: 1597 SECOND AVENUE, Corner 83rd Street,
---	--

NEW YORK, N. Y.

emelkedett hangulatban ringa-tóztott és a nyugodt, józan el-méjét a legvakmerőbb és legesa-pongóbb gondolatok haborgat-ták.

— E lélekállapot folyamánaképp tehát tüzes pillantásokat vetett a szembenülő utitársnőjére és egy-

— Talán valami nagy bánat ér-te, nagysád? Ugy? A férje? Bor-zasztó. Ilyen fiatalon elveszíni a támaszt. Igazán, a legnagyobb részvételt.

De amíg ezt mondta, a szíve mélyen kigyúlt az öröm. Mint a hogyan föllobban a hamu alá

Ke
A közelm
akinek
aki a
tu

"Azok az akiknek nevével világháborubani véghez, nem rendesen a legje az emberből a láthatunk valak embereket, akik tükkel s szokás-ják be a világot hogy alárendel-nak" jól töltet... Mindenütt... ban, de talán... S ezek azt bizo-ság maradt vol-mazás előtt, ha meg-hagy számszó és más foglalk-ségeiket.

Képzelnék... szakkát Olaszor-szólóik siklanak jelek villanak... színben. Vitt... sereg főhadiszá-rágokkal ékesít-logó tiszték ide-ségének Károly... aki az olasz... Vittoriorhoz köze hallatszik s a... Mikor a nag-veget ér, a esés-saság asztalhoz Engem Weiss... Megkérdező... fiatalon ezred... hogy már a ha-Jellegetes osztá-módorával. Szá-lényes. Megmag... Bátyámnak... nines meg a... Nines sem esze-vatalnok legyek-mint a katonák... tona vagyok. De-belőlem, ha nem-Lehet, hogy bar-pineér.

Felemelte a... tötte.

Két év muldélután. A bolt... teát kívántam... tem a Ringen... Jött a pineér... vasmányomról...

Kenyérkereső előkelőségek

A közelmulban, Amerikába érkezett Baroness Grette Cecilia Paukner, akinek a férje, egy cseh ügyvéd a háboruban elesett. A bárónő, aki azelőtt állandóan Bécsben élt, amint az amerikai ujságok tudják, kiváló szerepet vitt az irói és ujságirói körökben, — érdekesen cseveg a bécsi társadalmi viszonyokról. Ő maga egy amerikai jótékonyági mozgalommal volt kapcsolatban odaát s ennek révén jutott közeli ismeretségbe az Ujvilággal.

"Azok az előbb még ismeretlen emberek, akiknek nevét szárnyára kapta a hír, mert a világháboruban nagy dolgokat ügyesen vittek véghez, nem egyedüli bizonyosságai annak, hogy rendszeren a legnagyobb szorongatás váltja ki az emberből a benne rejlő képességeket. Most láthatunk valamikor magas társadalmi állású embereket, akik kénytelenek voltak környezetükkel s szokásaikkal szakítani s azzal mutatják be a világnak a maguk sokoldalúságát, hogy alárendeltek foglalkozásokat is be tudnak jól tölteni.

Mindenütt találhatunk ilyenekre Európában, de talán sehol sem annyira, mint Bécsben. S ezek azt bizonyítják, hogy sok rejtett tehetség maradt volna elzárva a gyakorlati alkalmazás elől, ha a világfelfordulás más egyebet is meghagy számukra, mint a velük született s egy-és-más foglalkozás betöltésére alkalmas képességeiket.

Képzelnünk el egy csillagfényes nyári éjszakát Olaszországban a Piave partján. A távolból az ágyuk mennydörgése hallatszik. Fényszórók siklanak végig a látóhatáron. Rakéta-jelek villannak fel, — vörös, fehér, kék, zöld színben. Vittorióban a Hatodik osztrák hadsereg főhadiszállásának nagy banketterme virágokkal ékesítve. Ragyogó rendjelektől csillogó tisztiek idegesen sétálnak le s fel. Ő felségének Károly császárnak az érkezését várják, aki az olasz fronton tett látogatása folyamán Vittoriorhoz közeledik. Egyszerre dobpergés hallatszik s a császár megjelenik kíséretével.

Mikor a nagyszabású üdvözlési szertartás véget ér, a császár megadja a jelt, hogy a társaság asztalhoz ülhet. Kévs hölgy van jelen. Engem Weissenfels gróf vezet a karján.

Megkérdezem, hogy lehet, hogy már ilyen fiatalon ezredesi rangban van. Azzal válaszol, hogy már a háboru kitörésekor őrnagy volt. Jellegzetes osztrák katonatiszt a maga könnyed modorával. Szives, intelligencia híjával és fölényes. Megmagyarázza, hogy miért lett katona.

"Bátyámnak több birtoka van, de bennem nincs meg a tehetség, hogy paraszt legyek. Nincs sem eszem, sem türelmem ahhoz, hogy hivatalnok legyek. Nem volt más választásom, mint a katonai pályára s azt hiszem elég jó katona vagyok. De kíváncsi vagyok mi lett volna belőlem, ha nem a katonai pályát választom. Lehet, hogy borkereskedő lettem volna, vagy pincér.

Felémelte a pezsgős poharát s rám köszöntötte.

Két év mulva. Hideg, de verőfényes bécsi délután. A boltokat jártam s egy csésze forró teát kívántam meg. Az Imperial szállóba mentem a Ringen, helyet foglaltam s rendeltem. Jött a pincér a tálcával. Megfeledeztem az olvasmányomról s rábámultam. Felismert! Arcát

elborította a pirosság. Majd mesterséges mosolygással meghajította magát s annyi méltósággal, mint a mennyit pincéri volta megenged, letette a tálcát s az ezüstneműt kezdte elrendezgetni.

"— Csakugyan Weissenfeld gróf?" — kérdeztem.

Gyors pillantást vetett maga köré s úgy válaszolt:

"— Kérem, ne szólítson grófnak. Ön is jól tudja, hogy a kormány elvette a címünket. És ne szólítson ezredesnek. A hadsereget el kellett hagynom, mert hadsereg nincs többé. Ne lepődjön meg tulságosan, mikor új helyzetemben lát. Emlékszik arra az ebédre a Piave partján, amikor azt mondtam, hogy ha nem volnék tiszt, pincér lehettem volna! Pénzemet és birtokaimat konfiskálták. Az időmet nem használtam fel okosan s azért nem értettem semmi hasznos dologhoz. De most jó hasznát veszem régi ruháimnak. Megmaradt a frakkom s elhatároztam, azt fogom tőkésíteni s pincér leszek. Remélem, emlékszik rá, mindig tudtam, hogy miképpen kell a hölgyeket kiszolgálni. Jó pincér leszek. Semmi sem olyan furcsa, mint a borralvaló. Remélem, Ön szívesen melőzni fogja.

Egy hirtelen megga z dagodott gyárosnak felesége, aki Bécsben egy remek villában lakik, ami azelőtt valamelyik főherce-

gé volt, képzett nevelőnőt keres gyermekei mellé. A komornyik ifjabb és idősebb jól öltözött hölgyeket jelent be. A váró szoba tele van jelentkezőkkel. A ház asszonya kimerült és ideges. Felteszi magában, hogy egynél többet már nem fogad.

A komornyik feketébe öltözött hölgyet vezet be, akinek egyszerű öltözéke elárulja az elsőrangú szabót. Megjelenése szokatlan s area rokonszenves. Beszél kifogástalanul angolul, olaszul, franciául, jól zongorázik. Elmondja, hogy eddig még nem kereste a maga kenyérét s megadja a nevét s a címét, — Henrietta Pákány.

"— De bizonyára nem Pákány bárónő, a tábornok leánya?" — kérdezi a nevelőnőt kereső hölgy.

"— De igen, — feleli a kifogástalan öltözékű hölgy. Atyámat nyugdíjazták. A jövedelméből nem tudunk megélni. Fivércim elmentek dolgozni. S ha ön azt hiszi, hogy megfelelek, alkalmazzon nevelőnőnek. Nagyon bajos dolog annyit sok felé járni, bemutatkozni s elmagyarázni, hogy miért nincsenek okirataim. Ön asszonyom jószívűnek látszik. Bizonyára tudom, hogy gyermekei is megszeretnek. A császári gyermekek az udvarnál nagyon szeretnek s bizonyosra veszem, hogy az Ön gyermekeivel is jól megleszek."

Egy ebéd alkalmával Arz tábornok főhadiszállásán Badenben a beszélgetés a jóslatok és jövedelmek körül folyt. 1917 nyara volt. Az arisztokrata társaság egyetlen polgári tagja Mr. Sherman a tudós és irásmagyarázó volt. A kézírásból magyarázta a jellemet, a multat és

a jövőt. A beszélgetés kezdett élénk lenni és sok volt a kacagás.

Egy hölgy, aki Larish grófnőnek mutatta be magát, arra kérte az irásmagyarázót, hogy kövesse a szomszéd szobába. Szeretne tudni valamit a jövőjéről s nem akarja beavatni a többieket. Papírra vetett pár sort. A tudós megkérdezi, hogy a teljes igazat szeretné-e tudni. S az adott válasza elmondja, hogy a nő el fogja veszíteni minden pénzét, a rangját, s messze külföldre fog utazni. Ajánlja neki, hogy helyezzen el semleges országok bankjában anynyi pénzt, amennyit csak tud, hogy a szűkös napokban legyen mihez nyulnia.

A grófnő zokogásban tör ki. S kiderül az igazság. Nem grófnő az illető, hanem főhercegnő, a császár unokahuga.

Három év telik el. Egy Spanyolországban keltezett levél kerül az irásmagyarázó kezébe. Teréz főhercegnő írta. Minden, amit jövedőlt beteljesedett. A főhercegnő családok nélkül van, maga főz és mos. Elmulasztotta megfogadni a tanácsot s fillér nélkül maradt.

Az 1919—1920 év tele rettenetes volt Bécsben. Nem volt szén, mert nem közlekedtek a vasutak s nem közlekedtek a vasutak, mert nem volt szén. Csak otajkályhák voltak s a gáz is le volt zárva. A szobákat csak fával lehetett fűteni s fához csak az erdőben juthatott valaki, ha vágott magának.

Minden reggel ezer meg ezer ember vándorolt ki a Wiener Waldba, amely mint valami zöld öv, fogta körül a kedvenc várost. Ezekre a ligetekre minden bészeli büszke volt. Itt éltek s nagy osztrák zeneszerzők s a helyeket ezért tartották szentnek. Azonban a szükség és a nyomorúság nem ismer érzéket vagy kegyeletet. Ezrével vágták ki a remek fákat. Egész családok eipelték haza az ágakat, hogy a tél szigorúsága ellen képesek legyenek magukat megóvni.

S mivel a favágáshoz nem értettek, igen sok baleset történt. Egy öreg embert agyonütött a lezuhanó fatörzs. A zsebében talált iratokból megállapították, hogy egy kiváló magas állású bíró volt. Egy másik embernek a lábát kellett levágni szerencsétlenség miatt. A kórházban tudták meg, hogy Schönberg gróf magas állású katona, aki azért vágott fát, hogy abból tengesse az életét.

Az osztrák főnemesség szegény ugyan, de úgy él, mint más szabad ember. Egyenlő jogok s egyenlő kötelességek. Az új demokratikus körtársaság egyikkel sem törődik mindaddig, amíg valami olyat nem tesznek, ami az állam alapját veszélyeztetné.

Találkoztam Bécsben egy orosz nagyhercegnővel, aki azelőtt híres volt zárkózottságáról s most egy ékszerkereskedésben árulta a gyémántokat és gyöngyöket gazdag bankárok feleségeinek. El kellett menekülnie hazájából, ahol a régi nemességnek nincs maradása a szoviet uralom alatt. Egyes elárúsítónak bizonyult s vonzotta a vevőket az üzletbe. A hadigazdagoknak tetszett, hogy egy hercegnővel szolgáltathatják ki magukat.

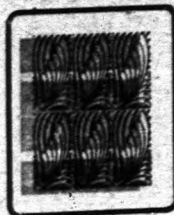
Európa, de különösen Bécs nagyon mulatságos hely mostanában az olyan embereknek, akiket véletlenül érdekel a régi hercegek és hercegnők sorsa.

Olive Thomas, a legboldogtalanabb mozicsillag

Olive Thomas, Mary Pickford riválisa, Jack Pickford felesége, aki öngyilkos lett Párisban, mindössze csak négy éve volt a filmen és már is ötezer dollárt keresett hetenkint. Egy gyönyörű csillag, aki soha életében nem volt boldog

Az egész dolog Pittsburgh egy külvárosában kezdődött. McKees Rockson. Itt született ezélt husz évvel Olive Thomas, igazi néven Olive Elaine Duffy. Szegény szüleitől származott, akik még a teljes iskoláztatást sem adhatták meg neki.

Olive esinos volt, elég közönséges, valami nagy talentuma egyik irányban sem volt, szeretete a csuingamot, szeretete a várost és szeretett egy meglehetősen nehezen dolgozó fiatal embert.

Ő maga egy áruházban volt elárúsító leány — még négy évvel ezélt. Kapott pedig ebben az áruházban fejedelmi fizetést hetenkint, már amekkora fizetéseket az ilyen áruházakban kapni szoktak.

Mielőtt ebben az áruházban elárúsító lett volna, feleségül ment a fentebb említett nehezen dolgozó fiatal emberhez. A házasság azonban nem volt boldog egyáltalán. Mindig veszekedtek és Olive soha sem volt megelégedve semmivel.

Valami nagy, valami kimondhatatlanul nagy vágy élt benne a fény, a pénz, az érvényesülés után. New Yorkba vágyott, talán, halaványan. Páris is megjelent a lelki szeméi előtt. És ezért volt, hogy rosszul élt az első férjével, ezért volt, hogy McKees Rocks szomorúságát nem volt képes elviselni sehogysém. És ekkor, egy reggel, a McKees rocksi fiatalság bámulva csodálkozott az egyik drug store-ban a Ziegfieldi Follies lányokon. Olive is odaállott a csodálkozók közé. És itt villant meg karrierjének a gondolata a kis agyvelejében. Elszaladt haza és megnézte magát a tükörben. Tetőtől-talpig. És úgy találta, hogy ő is van olyan jó megjelenés, mint akármelyik a Ziegfield-lányok közül. És a megtakarított kis pénzeszkéjével felutazott New Yorkba és jelentkezett Florenze Ziegfieldnél. Ziegfield megnézte és azonnal szerződtette a kórusba. És a Ziegfield habituei azt mondták, mindjárt az első előadáson, hogy a kis Olive Thomas — mert akkor már így hívták — a legszebb az összes lányok közül, pedig hát ha valahol

egy kórusban összegyűjtének szép lányokat, akkor a Florenze Ziegfield kórusa az.

Olive Thomas azonban nem maradt sokáig itt. Rájött, hogy ebből a fizetésből, ami neki van, nem igen tellik nagy pompára és fényűzésre és minden egyébre, amit a McKees Rockson a legvadabb álmaiban elképzelt. Rájött ezenkívül

tott, a gyermeteg, ártatlan, kócos kislány típus akkoriban igen nagy keresletnek örvendett.

Olive Thomas, nagyon rövid szereplése alatt elérte, hogy a heti fizetése ötezer dollár volt. Most már volt pénze, volt szép lakása, ruhái, automobilja, udvarlói, jöhetett-mehetett, azt csinált, amit akart, még hirneve is volt és bol-

Jackhez, hogy belekerüljön az előkelő Pickford családba. Az öreg Pickfordné váltig ellenezte is ezt a házasságot. Kijelentette, hogy Olive Thomas távolról sem olyan jó színésznő, hogy belekerülhessen egy olyan színészi tradíciókkal áldott családba, mint a Pickford család. Azután meg attól félt az öregmama, hogy Olive Thomas a házassága révén szerzett összeköttetéseit arra fogja majd felhasználni, hogy konkurenciát csináljon Mary Pickfordnak.

Az a végjegyzése, hogy ő nem jó színésznő, az bántotta legjobban Olive Thomas. Minden áron igazi nagyság akart lenni. Nem kevesebb mint kétszáz ezer dollárt fizetett egy producernek azért, hogy New Yorkban, a legforgalmasabb színházi helyen állandóan villamoskörtekből kirakva, hirdesse a nevét.

Bár játékban, művészetben, közel sem jött Mary Pickfordhoz, mégis voltak, nem is kevesen, akik erős riválist láttak benne.

És Olive Thomas még most se volt boldog. Mindene volt, a mi kis agyveleje és hű, üres kis szíve csak megkívánhatott —

de a boldogságot nem találta meg. Ehez hozzájárult még az is, hogy a férjével egyáltalán nem éltek a legszebb viszonyban. Folyton veszekedtek, sőt, néha már olyan botrányokat rendeztek, hogy a hollywoodi egész kolónia egyébről sem beszélt.

Egy időben már úgy is volt, hogy elválnak. Az öreg Pickfordné legnagyobb öröme. Mielőtt ez azonban bekövetkezhetett volna, ismét kibékültek és elhatározták, hogy elmennek Párisba, második nászutra.

El is utaztak. És egy kis ideig tényleg olyan boldogságban éltek, mint nászutasok.

Itt is Olive Thomas mindenkinek, akivel bizalmas viszonyban volt, hogy most talán megtalálta a boldogságot... Olive Thomas azonban, úgy látszik, nem volt a boldogságra teremtve.

Nem tudni miért, ezt eddig senki se tudta megállapítani, összevesszett ismét a férjével, ezuttal azon-

(Folyt. a 10-ik oldalon.)

még arra is, hogy a boldogság nem lakik a Fehér Utón sem — legálább az ő számára nem. Ő pedig semmire sem vágyódott jobban, mint a boldogságra. És ekkor találkozott valakivel, akinek az az eszméje támadt, hogy Olive Thomas talán érvényesülhetne a moziban, akkor lenne sok, sok pénz és, talán még boldog is lehetne valamikor.

Erre el is utaztak Olive Thomással Hollywoodba, ahol tényleg, hihetetlenül rövid idő alatt érvényesült. Az a típus, amit ő alakí-

dog még sem volt. Amit könnyű is elképzelni. Egy egyszerű kis shop girl, műveletlen, majdnem teljesen lélek nélküli, hánnt legyen érzéke a boldogság iránt! A boldogság nem külsőségekben lakik, hanem ben fészkel az emberi szívből. Talán főleg a megelégedettség az alapja az emberi boldogságnak és Olive Thomas nem volt megelégedve soha. Még talán akkor sem, mikor végre feleségül ment Jack Pickfordhoz, Mary Pickford öcséséhez. Inkább valószínű, hogy azért ment hozzá

Ez a cikk hasábján szerepel érdekes gyar történelmi a eszek ráte az azonban örök magyarnak. A streets a galgőzi, a treness várok tradícióit nem mőszölni egyszerű ké esek történelemben. A lyei Makoldy József építész mesteri rajz vallanak. Steier Lajost magyar politikai iron gél nyelven megjelent vettük át. Az alábbi gát is ebből a tanulm tük. Nem új megállap nem újak azoknak, a ven olvasnak róluk s ségtelenül szükséges. A külföld felvilágos tanulmány remélhetől ép a nyira meggyőző tárgyilagos olvasóköz ilhuztrációival. A tan tiv hanvic feltárhat hat majd az intellig gens külföldi olvasó közönségre, mint a k zárológ subjectív alap pon felépített propá ganda iratok.

Észak Magyarorszá gon — írja Steier La jos — az építészeti műrekek majdnem mind gótikus stílus ban készültek. Ezt a stílust német és fran cia mesterek plántá ták át erre a terület re. A legrégibb gó tikus stílusmüemlék a tizenharmadik század végén készült a német gótikus építőművészet hatása alatt. A meg yék közül Szepes és Sáros megye, a váro sok közül Pozsony és Kassa a legnagyobb rübb, a legművészebb értékű gótikus műem lékekkel rendelkez nek. Negyedik Béla király uralkodása ide jén francia építészek telepedtek le Észak Magyarországon. Vil lard de Honnecourt nevével is jegyeztek a gótikus stílus legmeg is saj dóm, amelynek a francia temploméhoz zennegyedik század Ennek a stílusnak ug

A KENYÉRJEGY

Irta:
Illy János

MINDEN a szerencsés véletlen dolga! — mondogatta Sáp Vendel, ha valamelyik karsára egy helyett kettőt ugrott ama bizonyos lajtorján, melynek jelzőjét csak azért nem iktatom ide, mert nem akarom megbántani a derék Sáp Vendelt és karsársait.

Ez a csöndes, keserű életfilozófia tunya, érzékletlen bábót nevelt Sáp Vendelből, akit az élet, az ezerkezü kóklér szeszélyes kedve szerint rángatott ide-oda. Nem, érdeemes dolgozni, nagyot akarni! — fitymálta le Sáp Vendel az izdadt, ráncolt homloku strébereket, akik titokban bizonyos ijedt megvetéssel nézték az ő egykedvű cinizmusát és riadtan hajoltak az aktáik fölé, ha Sáp Vendel merész, reccogó hangja végigsöröpött a szobán: Protekció kell, uraim!... No meg szerencse!...

Sáp Vendelt nem is nagyon izgatták a világ dolgai. Az "ugy van jól minden, ahogy van! Hagyjuk a dolgokat a maguk rendes útján folyni!" kényelmes életbölcseletének melegen simogató tengerében lubickolt el a harmincötödik éve felé. Kissé meg is hizott ettől az izgalomtalan életfilozófiától, esnyván, visszatartóan kezdett potrohosodni, a bajusza rendetlenül terpeszkedett a szája fölött, a borbélynál mindig mosolygott az embereken, hogy miként a bábuk tartják oda a fejüket engedelmesen annak a pár természetes, semmit sem vétett szőrszálak kegyetlen kiirtására. Néha már nem állotta meg, hogy oda ne vakkantson a segédre: Elég lesz már, öcsém! Nem megyek a császár elé, hé...

A szerelmét, a nőket pedig különösképen nagy óvatossággal kezelte Sáp Vendel. Egy pár futó kalandja lapult meg szürkén, fénytelenül az emlékei között... de egyébként este tíz órakor már csak ásitva nézett egy-egy nyári fehér ruha után, mely férfifület izgatón suhant el a vendéglői asztalok között... Méregnek, halálos méregnek tartotta az asszonyt és megszerkesztette erre is, mint annyi sok hívságos földi gyönyörűsége, a maga keserű axiómáját: "Gyönyörűséges bimbó az élet, melybe halálos méregnek oltatott be az asszony... hogy magadhoz szippantván a lét pompás illatát, elkábulj, megsemmisülj tőle!..."

— Látod, Liza, ez a Sáp Vendel... ez olyan derék, szőld embernek látszik, ez neked való volna!... — szólt egy délután Mák néni, a "Háromszemű oroszán" tulajdonosnője, mikor odaült a lányához a kassza-trónus mellé! Ez volt a "Háromszemű oroszán" pihenő-ideje. Ilyenkor, az áporodott sörszagban, melyet sohasem lehetett kikergetni a helyiségből, csak egypár betévedt vendég itta a futó fröccsöt, ilyenkor ért rá Mák néni, hogy foglalkozzék a leánya szívügyeivel, melyeknek szigorú anyai kézzel való elrendezéséhez föltétlen jogot formált magának. Az igazi élet csak délben meg este izdott a "Háromszemű oroszán"-ban, mert híres volt ám a Mák néni asszonyom főztje, még a főispán is megnyalta a szája szélét, ha a városban járva, betért ebédre a "Háromszemű oroszán"-ba.

Mák Liza főlemelte a márványpultról zsirpárnák között pihenő két szürke semmi-szemét, szeplős arcán végigmotoszkált valami szelid, ostoba ragyogás, a vállát felvonogatta, mint aki teljesen az anyjára bizza ennek a cseppet sem fontos kérdésnek az eldöntését. A kassza-trónuson mögötte terpeszkedő gögös, nagy tükör, valahányszor hátrafordult, mindig bizonyos kaján vigyorzással mutogatta meg neki a szeplőit, a zsirpárnáit... és így lassan bizony lemondott arról, hogy valamikor ez előtt a márványpult előtt is megálljon valaki

és mint a piroskötéses regényekben olvasta a "Háromszemű oroszán" pihenőidején — azt mondja neki: Liza... Lizaeska, te drága kis nő... légy az enyém! Szeretlek!... — Ó nem! Ilyesmifől nem álmodott Mák Lizaeska, Hanem igenis, el fog jönni valaki, aki először a mamával no meg a papával beszél azután csak övele és nem fogja kérdezni tőle, szeretsz-e Lizaeska? — hanem csak szépen udvariasan meghajlik, átnyújtja azt a szinte biztosra vett pár szál virágot, melyet illendőségből meg kell szagolni... el is kell majd pirulni... no igen, hiszen ez így szokás... és... és nincs tovább! Be van fejezve a regény. Sovány kis füzetes olvasmány, amelyet villamoson való utazásban csak úgy futtatban nyel le az ember... és ami a fő: nem is érdekes egy cseppet sem!...

Sáp Vendel egy este a vacsoránál a kenyérjegyét kereste. Először csak a rendes, szokott helyén. Nem találta. Mind izgatottabban jártak az ujjai zsebről-zsebre, már a verejték is kiütött a homlokán. Ilyen nagy pech már régen nem érte: nem találta a kenyérjegyét! Liza kasszony a kassza-trónuson éppen a századik pohár sört jegyzte be a rubrikába, mikor a pillantása a zsirpárnák mögött oda-bujt Sáp Vendelre, aki elfehéredve állott föl az asztaltól és tanácsalannul bámul körül a falatozó, söröző vendégeken; a szeme ekkor találkozott a Liza kasszony megértő, hizott pillantásával, egy kissé össze is rázkódott, ahogy magán érezte a szeplős arc minden émélygős reszketését és mint a

vizbefuló a szalmaszálba, úgy kapaszkodott ebbe a reásugárzó puffadt mosolygásba. Odavánszorogott a pulthoz, megtörölte a homlokát, a száján beteges összetörtten hullott ki a néhány szó:

— Képzelve csak, Lizaeska, elvesztettem a kenyérjegyet!...

— Annyi baj legyen, kedves Sáp ur! Ha kevesebben lesznek a vendégek, mi is megvacsorázunk! Tartson velünk! Szívesen látjuk!

— Igen... igen, kedves Sáp ur! — döngött a fülébe egy másik, cseppet sem nőies hang — sohasem bántsa magát az a kenyérjegy, elvégre egy ilyen régi, kedves vendégünket csak nem engedjük zavarba jönni egy ilyen hitvány kis cédula miatt!...

És csakugyan. Sáp Vendel nem engedte magát zavarba juttatni egy ilyen kaján kis kenyérjegy miatt. Végigette a Mák családdal a "Háromszemű oroszán" törzsasztalánál a "külön" főzött vacsorát. A törzsvendégek bizonyos irigységgel néztek ezen az estén Sáp Vendelre. A sör is nagyszerűen eszott a Mák néni asszonyom főztjére és ebben a nyugalmas vacsora utáni jóllakott hangulatban, mikor rágyújtott arra a szivarra, amit Mák papa a főispántól kapott még valamikor a legutolsó választás alkalmával, az illatos, arisztokratikus kék füstfellegek mögül úgy látta, hogy nem is olyan csunya ez a Mák Liza... hogy is mondjam csak, az ilyen magafajta agglegény bizony jól járna vele... esőndes, feltűnéstelen, szelid életű feleséget kapna benne... akinek a hűségében... no igen (ő, női hűség, meg ne tudd valahogyan)... talán még-

sem volna oka kételkedni... és elvégre ez is valami...

Es Sáp Vendel nem találta meg másnap, de harmadnap sem azt a huncut kenyércédulát. Hej, hogy hová tud elbujni egy ilyen kis hadijószág!... Most már mentséget is talált a kollégái előtt a nagy elhatározásra: Higgyétek el, hogy teljesen a véletlen dolga volt ez is... nem találtam a kenyérjegyet... kérlek, már egy hónapja, hogy folyton náluk vacsorázom... tudod kérlek, az embernek most már becsületbeli kötelessége... — itt kidüllesztette a mellét Sáp ur, már amennyire a potroha megengedte — elvégre férfi vagyok, tudom, hogy mi a kötelességem!

Es ugy is lett. Mire új kenyérjegyek kerültek kiosztásra — nevető pirosak a régi kajánsárgák helyett — Sáp Vendel feleségül vette Mák Lizát, a "Háromszemű oroszán" szeplős szemefényét. Még a bolt első cégérül kiakasztott kőoroszlánnak is mosolyra elevenedett mind a három szeme — olyan, minden háborus nyavalyát megcsufoló lakzit csaptak aznap Mákékna!...

— Hm! Azt hinné az ember, ha egyszer megnősül, hát iziben minden legénykori leszakadt gombja helyébe új kerül, minden szakadt inge megvarratik egy napon... — morogta el magát hathónapi házasság után egy tavaszi reggelen Sáp Vendel. Magának mondogatta ezt, de úgy, hogy az asszony értesse meg a szót.

A kövér arcon valami kiméltelenül gnyos mosoly szánkázott végig:

— Hja, drágám, én nem eselédnek szerződtem ide magához... Mari! Mari!... Varrja csak fel az ur ingére a gombot!...

Furesán, bántó reccogással nevetett az asszony. Sáp Vendel amugy sem volt valami jókedvében. Egy-kettőre készen volt az első házi zivatar. Sáp egy dühös lendülettel valahova a sarokba esapta a gombra éhes inget és összeráncolt homlokuk rántotta magára a régi egyheteset.

A szekrényből a ruhái közül kikaparta magának az egyik szürkét, egy legénykori öltönyét, mely azóta nem volt még rajta. Fölvette már csak azért is, hogy keserű megbántottságában visszaálmódja a régi, szép legényéletet. Áhítatosan kotort bele a zsebekbe. Egypár régi villamosjegy került a kezébe. Még abból az időből! Istennem! Még ez a csöpp kis jószág is mennyi gyönyörű sóhaját fakasztott a melléből!... A keze egyszerre riadtan torpant meg az egyik rejtett mellényzsebben. Az arcán valami ijedt félelem vonaglott meg. Kicsapta az asztalra a kis összegyűrt papírost, ami a kezébe került.

— Ihol-e! — ordította rekedten — a nyomorult!

A felesége megrettenve kapta föl a fejét az ágyban a regényéről:

— Mi az? Mi történt?... — Ihol-e! A nyomorult! A kenyérjegy! — fakadt ki Sáp Vendelből minden beunrekedt, hirtelen föllázadt keserűsége.

Az asszony kiugrott az ágyból. Odament az asztalhoz. Szinte félve forgatta meg a kenyérjegyet.

— Ó!... Hiszen ez már lejárt! — olvadt le közömbös, értetlen szürkeséggel a szájáról a szó.

Sáp Vendel lerogyott egy székbe. A gallérlját lerántotta a nyakáról. Ugy érezte magát, mint aki meg akar fulladni.

— Az igaz! — nyögte kétségbeesetten — hogy a kánya vigye el ezt a rongy cédulát, hiszen már lejárt!...

Es keserű haragjában valahova a gombjavesztett inge mellé csapta a kajánsárga színű kenyérjegyet!... Mert ez volt az oka, hogy feleségül vette Mák Lizát.

AKI ELJUT HOZZÁ

IRTA:
PASZTOR JÓZSEF

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

— Sándor! Édes fiam! — esókolgatta a fiát.

— Hát eljutottam hozzád? — Édes fiam!

Aztán egy kőgádra a fia mellé simulva, boldogan mondta:

— És akármire tekintek ebben a szép kertben, csak téged látlak... Piciéknék, nagyobbak... Ifjunak és erős férfinek.

— Hát a menyasszonyom? — kérdezte a fia.

Az édesanya tekintete szeliden simult a fiára.

— Örökké szeret... hát bizony...

— Meg az én jó, hü pajtásom? — Mindig rád gondol... kire is gondolna!

A fiu elkomolyodva nézett az édesanyjára.

— Miért nem jöttek el hozzám?

— Mert — szólt az édesanya zavartan maga elé nézett. — Mert nem tudtak annyit sírni, de majd...

A fiu megfogta az édesanyja

kezét. Megszorította s melegen a szemébe nézett.

— Édesanyám sokat sírt? — Az anya rámosolygott s a fiához simult.

— Nem is olyan sokat.

S ebben a pillanatban a pilláin két könnyesepp dagadozott, örömben reszketve.

— Hiszen látod... most újra tudnék sírni.

Fölpillantott az égre. Boldog kis felhők szállongtak el s rájuk nevettek.

Az édesanya fölpillantott, aztán a fia arcára siklott a tekintete.

—Csak addig sirtam, amíg eljutottam hozzád.

Egy karesu, fehér selyemruhás lovag intett feljűk bucsut. Az arca is megszépült. Mosolygott. Az édesanya feléje bámult s álmélkodva mondta:

— Ni, hiszen ez ő... a lovag. De már nem fekete a ruhája s milyen szép sugaras az arca.

Hozzásimult a fiához s a kezük meghatottan összeért.

Mosson Dörzsölés Nélkül Egy Centért.

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva egy centért hűfelekre minden órányálás nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Soap Port. Nem ártalmas a ruhára, sem a kére. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kivesszi a zsírpécét, vért, stb. s nincs benne mérge, amely önkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Készítse a felesége számára egy centért! Hozassa meg, mi adunk egy dollárt annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 8 hónapra elég. Írjon magyarról, mert magyarok vagyunk.

MAIL ORDER HOUSE
GLENFIELD, N. Y.

Ugyvőkök keresteknek. — Ha beküld 25.00-t, kap egy dollárt ajándékként s a postaköltséget is mi fizetjük akkor.

A ZSÓ

A KIS pehelysúlyu ember... a Work-istálló lilas... sárga színeiben olyán kenynek látszott, mint a kelyhe, bő angol föléltő... tálgatott az istállók tájár... ja az orrára volt huzva, a vállá közé vonta, a gy... lyemkendővel volt becsava... na alatt a lovaglő-ostor... tudvalevőleg sohasem has...
Nagy, buta, előreugr... volt, mint a hollónak, r... szemehéjában, gyermekes... eu kék szemében valami... éretlenségéből lappangott... rotválya egészen babasz... az arca, úgy, hogy az egész... be lehetett volna pólyáin... gatti valami szinpadon, a... telligens eseesemőre is szuk... néha.

Az anyja papnak szánta... ja katonának, de ő a té... különös kegyelméből testi... sohasem vette föl többre... negyvenöt kilóra, ennél fog... ké lett belőle, Tiptop volt... az igazi nevére senki sem... vancsi. Népszerűsége átfog... az öt világrész, amióta az... derbyt háromszor egymás... vitte Kalipszó hátán.

Magába zárkózott, halga... tokzatos ember volt. Filoz... történelmi műveket olvas... hon, üres óráiban titkos... volt, nagy ambíciók hevíte... a sors ugy akarta, hogy eg... te, pályafutása, hetedhét... szóló dicsősége egy lóhoz... Ha fenn ült a nyeregben... hátán, akkor a tömegek... figyelték, ha leszállt a... kutya sem törődött több... Törpe volt, semmi más...

Közte és Kalipszó közt... egészen különös volt a... olyan, amilyen egy jemb... és egy ló pszichéje közt... Mert mialatt Tiptop egy... Aurelius" című drámájá... zott titokban, kénszerűs... lipszóval is kellett fogla... De sohasem jutott észbe... ha a lóról való megí... megírna, különb művet... mint "Marcus Aurelius"... melynek kigondolása köz... dig más írók lebegtek elő...

Kalipszó angol teliver... melynek származását a... ládfái nem tudom hány di... ösre tudták visszavinni... nem is volt ló, hanem tel... finomított lény. A tel... vagysis a tudatos szelekt... képességeket nevelt belé... paripák nagy családjáb... ben teljesen hiányzanak...

Diesőségvágy volt be... dával. Nem azért futott... pok közt, mert sarkantyú... ostorozták — hiszen lova... sem nyult ostorhoz és egy... használta sarkantyúját... csak azért, hogy első leg... nál, hogy háromszor is... kék szalagot, hogy a má... meg üdvívalgását hallg... a gazdája izdadtan és... össze-vissza esókolja. M... ságból, pusztá nagyra... erőltette meg karesu... inait, hogy okos, kesken... gó fejét elsőnek dugha... éllkarikán. Hiu volt... asszony, vagy mint egy...

— Ostoba állat! —
róla sokszor Tiptop, de...

MICKO ZVETIA VYTAZAV ONCIN

A ZSOKÉ

IRTA
SZINI GYULA

A KIS pehelysúlyu emberke, a Work-istálló lila és kén-sárga színeiben olyan törékenynek látszott, mint az iris-kelyhe, bő angol felöltőjében sértálgatott az istállók táján. Sapkája az orrára volt húzva, a nyakát a vállá közé vonta, a torka se-lyemkendővel volt becsavarva, hóna alatt a lovaglő-ostor, amelyet tudvaleg sohasem használt.

Nagy, buta, előreugró orra volt, mint a hollónak, rózsaszínű szemhéjában, gyermekes pillantású kék szemében valami a törpék éretlenségéből lappangott. Megborotválva egészen babaszerű volt az arca, úgy, hogy az egész embert be lehetett volna pólyálni és ringatni valami színpadon, ahol intelligens esecsemőre is szükség van néha.

Az anyja papnak szánta, az apja katonának, de ő a természet különös kegyelméből testi súlyát sohasem vitte föl többre, mint negyvenöt kilóra, ennél fogva zsoké lett belőle, Tiptop volt a neve, az igazi nevére senki sem volt kíváncsi. Népszerűsége átfogta mind az öt világrészt, amióta az angol derbyt háromszor egymásután elvitte Kalipszó hátán.

Magába zárkózott, hallgatag, titokzatos ember volt. Filozófiai és történelmi műveket olvasott otthon, üres óráiban titkos drámáiról volt, nagy ambíciók hevitették, de a sors úgy akarta, hogy egész élete, pályafutása, hetedhét országra szóló dicsősége egy lóhoz fűződjen. Ha fenn ült a nyeregben Kalipszó hátán, akkor a tömegek csak réá figyeltek, ha leszállt a földre, a kutya sem törődött többé vele. Törpe volt, semmi más.

Közte és Kalipszó közt pedig egészen különös volt a viszony, olyan, amilyen egy emberi lélek és egy ló pszichéje közt lehet. Mert mialatt Tiptop egy "Marcus Aurelius" című drámáján dolgozott titokban, kényszerűsége Kalipszóval is kellett foglalkoznia. De sohasem jutott eszébe, hogy ha a lóról való megfigyeléseit megírná, különös művet alkotna, mint "Marcus Aurelius"-szal, a melynek kigondolása közben mindig más írók lebegtek előtte.

Kalipszó angol telivér volt, a melynek származását a turf családjai nem tudom hány dicsőséges ösre tudták visszavinni. Voltaképp nem is volt ló, hanem teljesen elfinomított lény. A tenyésztés, vagyis a tudatos szelekció olyan képességeket nevelt belé, amik a paripák nagy családjából különben teljesen hiányzanak.

Dicsőségvágy volt benne például. Nem azért futott az oszlopok közt, mert sarkantyuzták vagy ostorozták — hiszen lovása sohasem nyult ostorhoz és egyszer sem használta sarkantyuját — hanem csak azért, hogy első legyen a célnál, hogy háromszor is elnyerje a kék szalagot, hogy a másoros tömeg üdvírlágását hallgassa, hogy a gazdája izzadtan és porosan is ös-sze-vissza esőköljön. Merő hiúságból, pusztán nagyravágyásból erőltette meg karsu bokáinak inait, hogy okos, keskeny, szelvé-gő fejét elsőnek dughassa be a célkarikán. Hiu volt, mint egy asszony, vagy mint egy író.

— Ostoba állat! — gondolta róla sokszor Tiptop, de a ló ra-

vaszul, olyan fölényesen tudott visszafordulni a bókából, ahol esőndesen abrakolt, hogy Tiptop néha megdöbbsent tőle. A ló belelátott a veséjébe, kitalálta a titkos gondolatait és néha a megszólalásig beszédes volt a szeme: — Ismerlek, jó lovasom, Tiptop.

Tudom, hogy a sorsom hozzád van növe, ahogy te is az én sorsomhoz vagy láncolva. Negyedszer már nem nyerjük el a kék szalagot. Én a méntelepre kerülök pihenni, utódokat nevelni, de mi lesz belőled, Tiptop. Te sem vagy már a régi, az inaid megroskadtak, a szellemi képességeid megcsökken-tek és jönnek majd a fiatalok, az újak és a nyakadra fognak nőni. Így mulik el lassan minden dicsőségünk.

Tiptop megvetően fordult el Kalipszótól, de a ló nyihogott és a zsoké jól tudta, hogy a ló mit akar mondani:

— Holnap egy egészen jelentéktelen kis versenyben vagyok benevezve és okvetlenül futnom kell olyan megterheléssel, amelyet már nem bírok. Hiába minden erőlködésünk, le fogunk törni. Holnap kiderül, hogy megöregedtünk mindkettőnk. Holnap!

Tiptop legyintett a kezével. Már unta minden turfi dicsőségét, pénze is elég volt már a nyugalombavonuláshoz, a holnap nap nem nagyon érdekelte. Legalább minden idejét "Marcus Aurelius"-nak szentelhette, akihez különben az a különleges szimpátia is fűzte, hogy az ő lovaszobra maradt meg egyedül az ó-korból.

Közben bejött az istállóba a tulajdonos is, Mister Work és halk hangon kérdezte:

— Holnap felülz Kalipszóra? — Nem érdemes, — felelte Tiptop — sőt egyenesen káros. Ki van zárva, hogy behozzam a lovat. Mindkettőnk le vagyunk törve. Igazán szomorú volna, hogy mi, akiket még egyszer sem győztek le az utolsók közt kullogjunk be. Nem is ülök föl holnap Kalipszóra.

— Lehetetlen! — kiáltott indulatosan Mr. Work — én annyi pénzt kockáztattam meg rajtatok, hogy okvetlenül indulnotok kell. Ne légy kishitű, Tiptop! Te, aki Kalipszóval háromszor nyerted meg a derby kékszalagját, nem fogsz eszerben hagyni abban a holnapi egyszerű versenyben! Olyan biztosra vettem a győzelmedet, hogy minden pénzemet föltettem rá. Ezen mulik, hogy tarthatom-e még magamat a turfon vagy pedig be kell-e adnom végképp a kul-

és oldalvást laposat pillantott a lóra, amely szinte nevetésszerűen fölnyihogott.

Mr. Work sápadtan, izgatottan ragadta meg a zsoké kezét:

— Csak te benned bízom még, Tiptop. Mentd meg az életemet!

Ezzel elment. Egy kis idő múlva megint nyílt az ajtó és Georgette grófnő lépett be, Mr. Work fiatal és szép felesége. A lady testhez szabott finom s egyszerű ruha volt, mint a keztyű tapadt természetéhez, amely az előkelő franciák minden karsu nemességét mutatta.

A lady sokban hasonlított Kalipszóra. Ugyanazok a tulfinom bokák, ugyanaz az előkelő és szép fejtartás, ugyanaz a derűs és kis-cégyonos tekintet, ugyanaz a végtelen hiúság, dicsőségvágy, ugyanaz a vakmerőség, elszántság, bolond nekiszaladás, ha valamely cél eléréséről volt szó.

A lady megismogatta Tiptop rózsaszínű arcát:

— Okos légy holnap, Tiptop. Vigyázz, hogy a vetélytársaid el ne zárják az utadat. Fogd vissza Kalipszót és csak akkor törj előre, amikor nyílegyenesen szabad előtted a pálya és mint a villám csaphatsz bele a célkarikába.

Tiptop mosolygott:

— Megpróbálom.

A lady halkán és kacéran folytatta:

— Az én kedvemért csakis az én kedvemért nyerd meg holnap a versenyt. Olyan pénzt tettem fel a lóra, amelyről a férjem egyáltalában nem tud. Ha megnyerem, rendbe jövök mindennel. Ha elveszítem... arra nem is merek gondolni. Nekem nem szabad veszítenem! Csak azért kockáztattam meg ezt a pénzt, mert holtbizonyos voltam afelől, hogy te nyerni fogsz.

— A világon semmi sem holtbizonyos — szölt Tiptop.

A grófnő rémülten nézett a zsokéra:

— El is veszítheted a versenyt? — Nagyobb esoda is történt már a világon, — felelte Tiptop.

Georgette grófnő izgatottan tördelte kis, halovány kezét:

— Tiptop, az Isten szédelmére, ne beszélj ilyeneket. Neked nyerned kell. Ennek fejében kívánj tőlem bármit, én teljesítem!

Mélyen a zsoké szemébe nézett. Tiptop lesütötte a szemét és elgondolkodott. Egészen különös módon a "Marcus Aurelius" című drámája jutott eszébe. Ebben a fő nő szerep — egy hideg, fölényes, világszép római asszonyé — Ly-

Egész pályafutásában szerelmének az a bus csillaga vezette. Ezért volt hallgatag és titokzatos. Ezért olvasott filozófiai munkákat. Ezért lett titkos drámáiról. És melleslegesen ezért vitte el háromszor is a kékszalagot.

A grófnő odanyújtotta csókra kis keztyűs kezét és elbucszott Tiptoptól.

— Bizom benned...

Amint lenge, driádszerűen karsu termete tovatűnt, a zsokének egyszerre a fejébe szállt minden szénaillat és mindaz a napsugár, ami az istálló majolika-berendezésén csillogott és a Kalipszó bokáinak oszlopához támaszkodva, elkezdett esendesen sirni.

Kalipszó hátra-hátra nyújtotta a nyakát, kíváncsian, gyanakodva, izgatottan pislogva.

Tiptop végre felsőhajtott és egyenesen Kalipszó felé ment. A ló úgy megijedt, hogy hátrálni kezdett és csaknem kirugott. Főcánkolt, csaknem eltépte a kötőféket, háttal fordult az abrakosárnak, a két első lábát előre meresztette és ijedten nézett Tiptop szemébe, mintha mondaná:

— Tudom, mit forralsz magadban! Csálni akarsz. Meg akarsz engem dopingolni! Nem szégyeled magad, hogy becsületes és tiszta dicsőséggel tele pályafutásunkat ilyen gyalázattal akarod bemocskolni? Tudod, hogy én tönkre fogok jutni az erőmön felül levő iramban és még sem győzhetek majd. Csak belepusztulok és egész életemben fog téged az a vád mardosni, hogy megöltél egy lovat, a melynek minden dicsőségét köszönhetted, amely barátod volt. Igaz, hogy én nem tudok emberi nyelven beszélni...

Tiptop nyersen, parasztosan megfogta a ló kötőfékjét:

— Nyee! — rivalt rá durván úgy, hogy Kalipszó szemét előntötte a köny:

— Megörültél? — kérdezte a ló bus szeme. — Nem sajnálod, hogy a világot megfosszad az én utódaimtól? Ilyen sportember vagy te? Sportbeület is van a világon. Tiptop. És különben hidd el nekem, hogy ez a zsoké bestia csak bolondit téged, nem fogja az ígértét teljesíteni. Csak a pénz kell neki, ruhára, fényezésre és isten tudja még mire. Miatta akarsz feláldozni engem s kockára vetni életem egész nyugalomát, becsületességét, dicsőségét?

A zsoké előtt összefolyt az egész világ, nem látott, nem hallott, csak vakon megragadta a paripa sörányét és a többi... már a turf történetének egyik legvéresebb lapjáról tudjuk.

Kalipszó elsőnek futott be a célhoz, de nyomban a célkarika után összeroskadt, valósággal felfordult és maga alá gyűrte a lovasát, Tiptopot. A zsoké összetörve, véresen került a kórházba, ahol három napig szenvedett irtózatos kínok közt, míg meg nem halt. De a Work-istálló meg volt mentve és Georgette grófnő talán épp aznap, amikor Tiptopot temették és a bórkereskedő a Kalipszó bőrre alkudott, istállója ragyogó színeiben jelent meg a turfon és nagy feltűnést keltett új ruhájával, de még inkább ragyogó szépségével, amely pompázón kinyílt, mint a vérharmatos rózsza.

Dollár összeget küldök Magyarországra PÉNZKÜLDÉS BARHOVA A VILÁGON.

Ha családját vagy hozzátartozóit akarja kizhozatni az óhazából, forduljon kimerítő felvilágosításért.

ÓHAZAI JOGI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK

pontos és szakszerű elintézése.

GARTNER LAJOS

megbízható, régi közjegyzői és pénzküldési irodája

401 East 80th Street,

New York, N. Y.

esot, mint aféle letört szegény ember, aki egész életét, vagyonát, minden igyekezetét a lovakba ölte bele. Egyszóval indulnod kell.

— All right, — felelte Tiptop

Georgette grófnőről volt mintázva. A zsoké a maga örökké lappangó, örökké sajnó, soha be nem vallott szerelmét ebben a szerepben tom-bolta ki.

PANIN SZERGIUSZ

Az idő egyre telt. Már a tíz órát is elütötte. A szomszédos kis aszalóból a lebecsült ajtó-kárpitokon keresztül olykor zenehangok hallatszottak be, midőn a Micheline ideges keze erősebben ütött meg a zongorán egy-egy akkordot. Micheline nyughatatlan volt; ő csakugyan várt valakire vagy valamire. Jeanne, egy karszékben eldőlve, fejét kezére támasztva, gondolkodott.

Három hét óta egészen átváltozott ez a leány. Szótalan, hallgatólag lett. Vidorságának élénk kitérései nem zavarták föl többé Michelinek kissé egkedvű nyugodtságát. Ragyogó szemét kékes karikák övezték, melyek ámatlan éjszakákra vallottak. Ez a változás sajtóságon találkozott össze Panin hercegnek Angliába utazásával és ama levél elindulásával, mely Pierret Afrikából hazahívta. A Desvarennes-palota lakói, ha saját gondjaik kevésbé foglalják el őket, észrevehették volna ezt a hirtelen átalakulást, s kereshették volna az okát. De mindnyájak figyelmére arra az eseményre volt irányulva, mely máris fölzavarta s még jobban fölzavarni készült az addig oly esüdes ház nyugalmát.

A nagy lépéső jelző-esengettyűjének a hangja rezzenté föl Micheline. Fölugrott s egyszerre arcába tolt a vér. Halk hangon rebegé:

— Ó az!
S tétozáva támaszkodott egy pillanatra a zongorához, homályosan hallgatva a nagy terem neszt. A bejelentő szolgál hangja a két leány fülébe is eljuttatá e nevet:

— Panin herceg...
Most Jeanne is fölállott, s ha Micheline megfordul, megjátszott volna társnője sápadtságát. De Micheline most nem gondolt Jeannera. Gyorsan fölemelte az ajtó nehéz kárpitját s belépett a terembe, miután hátraszólt.

Ami örökké megmarad magyarnak

(Folytatás a 6-ik oldalról.)

történelmi és művészi tradíciókkal van elárasztva. A Balassák, a Thurzok, a Tökölcyek, a Rákócziak érdeme az, hogy ezek a várak felépültek. Sem esz, sem pedig morva befolyásról szó sem lehet. A Vág mentén sorakozó likavai, treneseni, galóczi, beckoi, temetvényi, ledinezi, vágsztereci, budatini, lietavai, óvári várak felépítésében a eszeknek és morváknak csakugyan semmiféle részük nem volt.

A tanulmányában kellő részletességgel Steier Lajos kiterjeszkedik az iparművészetre is, a háziiparra s érdekes példákkal vet fényt arra a befolyásra, amelyet a kimonodott magyar művészet gyakorolt a tót iparművészet és háziipar kialakulására. A rendelkezésünkre álló hely nem engedi meg, hogy a tanulmányt részletesebben és érdemlegesebben foglalkozzunk. Annyi kétségtelen, hogy az állításai megszokott karaktere ellenére alapos felkészültséget és az ügy iránti buzgó szeretetet követelt a tanulmány megírása. Kívánatos volna, hogy mennél több angol és amerikai kézbe kerüljön. Kulturális argumentumok tehetik a legtöbb szolgálatot Magyarországnak a külföld előtt.

ha senkit sem látott volna, csak a Micheline anyját. Egy pillantása sem volt sem a két leány, sem a körülötte álló férfiak számára. Mintha számot sem tenne az egész mindenség. Ugy hajolt meg, mint egy királynő előtt, bizonyos imádó tisztelettel. Mintha azt mondaná: Ime itt vagyok lábaid előtt; tőled függ életem; egy intésedbe kerül, hogy a legboldogabb, vagy a legszerencsétlenebb halandó legyek.

Micheline büszkén követte szemével; csodálta büszke kellemét és hízogó megalázkodását. Ezzel az ellentéttel vonta magára Szergiusz a leány figyelmét. Egy pillanatra sem volt előtte közömbös. Micheline úgy érezte, hogy egy különös természetű áll szemben, amely egészen elüt azoknak az unalmas egyhangúságától, akik környezik. Érdeklődni kezdett Szergiusz iránt. S mikor aztán a herceg megszólalt, kellemes, átható hangja szívébe esengett az ártatlan leánynak.

Miként Micheline, úgy akart most hatni Szergiusz Desvarennesnére is. Miután lábához borult imádottja anyjának, szívéhez kereste az utat. Egyedül volt az "urasszony", s beszélt. Reményli, hogy Desvarennesné asszony meg fog neki bocsátani, hogy így hamar teszi tiszteletét. Engedelmsége, melyet első kívánságával szemben tanusított, midőn elutazott, bizonyosságul szolgál hódolatának. Ő Desvarennesné asszonynak legalátosabban, legodaadóbb szolgája. Belenyugszik mindenbe, amit tőle csak követelhet.

Desvarennesné csak hallgatta ezt a gyöngéd hangot. Sohasem hallotta ilyen igazán kellemesnek. Fölfogta, hogy Micheline milyen esábitó lehetett ez a kellem. Sajnáta magában, hogy jobban nem örködött s átkozta a véletlent,

mely az egész bajnak okozója lett. Hanem felelni is kellett. Az "urasszony" egyenesen a cslogra tért. Ő, ha egyszer elhatározta magát, nem szerette a huzást-halasztást.

— Uraságod kétségtelenül azért jött, hogy válaszomat hallja arra a kérésre, melyet elutazása előtt hoztam intéztetett?

A herceg elhalványult kissé. A szavak, melyeket Desvarennesné kiejtett, annyira fontosak voltak, hogy nem állhatott ellent az élénk fölindulásnak. Elfuló hangos viszoná:

— Magam nem merem volna említeni asszonyom, kivált mások jelenlétében. De mivel ön megelőzi óhajításomat, megvallo, hogy dobogó szívvel várom szavát, mely határozni fog életem fölött.

Ugy maradt ott Desvarennesné előtt, meggörnyedve, mint bírāja előtt a vétkes.

Desvarennesné egy pillanatra hallgatott, mintha tétoznék a válasszal, s aztán komoly hangon szólott:

— Haboztam kimondani azt a szót, az valaki, akiben teljesen megbízom, rávett, hogy kedvezően fogadjam önt.

Szergiusz örömtől kigyult arccal egyenesedett föl.

— Az a valaki asszonyom, — mondotta hévvel, — bárki legyen is, örök hálámra szerzett jogot.

— Fejezze ki hát neki, — viszonozta Desvarennesné, — Micheline gyermekkori barátja az, nekem csaknem fiam.

S Pierre felé fordulva, rámutatott Panin előtt.

Szergiusz három gyors lépést tett az ifjú felé. De bármily gyors volt is, Micheline megelőzte. A két szerelmes megragadta Pierrenek egy-egy kezét s gyöngéd hévvel szorította azt meg. Panin lengyel áradozással hálálkodott forrón Pierrenek. Egész élete nem lesz

Regény - Irta Ohnet György

sok arra, hogy megfizesse tartozását, melylyel lekötöztette lett. De az ő hálája kimeríthetetlen, és ő mindig becsületére fog válni kötelességének.

(Folyt. köv.)

Olive Thomas a legboldogtalanabb mozcisillag

(Folyt. a 6-ik oldalról.)

ban olyan alaposan, hogy mind a ketten elhatározták: elválnak.

Olive azonban, ugylátszik, szerethette Jacket, mert fájt neki a dolog nagyon. És akkor határozta el, bánatában, hogy beleveti magát a hírhedt párisi éjszakába. A reportok azt mondják, hogy előbb — több barátjával — elment vacsorázni a Rat Mort kabarába, onnét átmentek egy tánchelyiségbe, ahol képtelen mennyiségű pezsgót fogyasztottak. Addig maradtak itt, amíg a záróra be nem következett. Azután elkezdtek felkeresni a Montmartrenak azokat a titkos és mindig nyitva levő lebujaít, ahol a földi gyönyörűségek mind megtalálhatók, amiket a raffinált emberi elme évszázadok óta kigondolt.

Reggel, napfényes, vidám, párisi reggel volt, mikor Olive Thomas, összegyürve, összetörve, fáva, sivar lélekkel, betapadt szemmel, boldogtalanabban, mint valaha, megérkezett a Ritzen levő lakására.

Felment a szobájába, megfürdött, azután — és itt eltérnek a vélemények, hogy tudatosan-e, vagy öntudatlanul — mérget vett be. Kettentes erejű mérget, amely a pokol minden kínjait zúdította rája.

Négy napig fetrengett a legélesebb kínok között a kórházban, míg végre kilehelte meggyötört kis lelkét.

New Yorkban, négyezer ember részvéte mellett temették el Olive Thomast nemrégiben. És egy emberi tragédia utolsó felvonása után leesett a függöny. És megmaradt a kérdés az emberek szívében: Ki volt a hibás ezért az elrontott emberi életért?

Ki tudna erre feleletet adni?

MAGYAR ZENEKAROK FIGYELMÉBE!
Vonós- és fuvós zenekari színlamokban megjelent magyar zenei jelöléseket: indulók, keringők, coupiék, csárdások, magyar dalgyűjtemények, háborús zenék, zenekari színlamokban, vagy cigányzenekari partitúrában egyedül nálam szeresheti be. 10 dollár előleges beküldése mellett küldök 20-20 fuvós-, vagy vonós-zenekari művet vagy cigányzenekari partitúrát a legújabbak közül. Kisekner Gyula zeneműkiadó, Budapest, VIII., József-körút 11.

SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján Kiss Emil bank legpontosabban és mindig a legalacsonyabb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarországra.

HAZAUTAZÓ

magyarok a legelkiesmeretesebb kiszolgálásban Kiss Emil bankár irodájában részesülnek és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

ÓHAZAI

ügyek a legszakszerűbben Kiss Emil bankháznak közjegyzői osztályában intéstetnek el, mert az ő budapesti irodája minden okirat kibiztatásáról gondoskodik.

Írjon az alábbi címre:

KISS EMIL
BANKAR
133 SECOND AVE., NEW YORK

Jobb és szebb arc

A bőrnek fiatalos üdésége, tiszta, sima szépléttség segítésére lesz Önnek, ha nincsen is megáldva, mint társnője, szépséggel. — Használja az

ÉRDEKY LILIAM KRÉMET

SZAPPANT ÉS ARCPORT.
Rendelje meg még ma. Küldjön be Money Orderon \$1.45-öt e címre:

ÉRDEKY-KÁLMÁN
GYÓGYSZERÉSZ
1019 LIBERTY AVENUE/
PITTSBURGH, PA.

KIS

GEORGE

But you must not George Washington good-good boy the guide him-self, and to be kept in check, strung, as quick as felt that he was born these traits his mother down and train would not wreck the for when George twelve years of age died, and his mother with the care of five The task was one fit was well fit, as she sense, a fine mind, and a kind heart.

She used to read and girls each day good book, talk with tell them how they serve God and man, laid up each word and sought to pay well as he could for love and care.

She said of George "a good boy;" and said in her praise the mother must have had a son."

When George was half-brother Law-rence land and Spain went Law-rence went with that were sent to die. The sight of Law-like trim, the son and life, and the march through the streets heart of the young la that time his plays at school and out, took a turn.

There was a boy named Wil-liam Buss-up arms and march much zeal as George ton. But George was com-mand-er-in-chief!

He was fond of all that boys love, and and jump, and climb bars, and took part feats that kept him in strength.

He could pitch great skill, and the play at Fred-er-icks-burg a boy, he flung a s the Rap-pa-hannock. of a horse, and the steed so wild that G not mount on his back him.

Mrs. Wash-ington, which she thought that she let it run field. He was so fine one had dared to get.

One day George view the colt with boy friends, and he that if they would hit the bit in the colt's would mount. The boy colt in-to a small lot, in his mouth, and was soon on his back rushed in-to the field soon curbed by the of the boy on his back colt reared and plunged in all sorts of ways the lad, who clung bare back as if he had tried once more to strain strained too hard, and

KIS LANYONNAK KIS FIUKNAK

The life of GEORGE WASHINGTON

CHAPTER I. BOY-HOOD.

But you must not think that George Wash-ington was such a good-good boy that he could guide him-self, and did not need to be kept in check. He was high strung, as quick as a flash, and felt that he was born to rule, and these traits his mother had to keep down and train so that they would not wreck the young boy, for when George was not yet twelve years of age his father died, and his mother was left with the care of five young folks. The task was one for which she was well fit, as she had rare good sense, a fine mind, a strong will, and a kind heart.

She used to read to her boys and girls each day out of some good book, talk with them, and tell them how they could best serve God and man, and George laid up each word in his heart, and sought to pay her back as well as he could for all her kind love and care.

She said of George that he was "a good boy;" and it has been said in her praise that "a noble mother must have borne so brave a son."

When George was 13 and his half-brother Lawrence 21, England and Spain went to war, and Lawrence went with the troops that were sent to the West Indies. The sight of Lawrence in war-like trim, the sound of drum and fife, and the march of troops through the streets, fired the heart of the young lad, and from that time his plays and games, in school and out, took on a war-like turn.

There was a boy at school, named Wil-li-am Bus-tle, who took up arms and marched with as much zeal as George Wash-ington. But George was at all times com-mand-er-in-chief!

He was fond of all the sports that boys love, and could run, and jump, and climb, and toss bars, and took part in all those feats that kept him in health and strength.

He could pitch quoits with great skill, and the place is shown at Fred-er-icks-burg where, when a boy, he flung a stone across the Rap-pa-hannock. He was fond of a horse, and there was no steed so wild that George could not mount on his back and tame him.

Mrs. Wash-ington had a colt which she thought so much of that she let it run loose in the field. He was so fierce that no one had dared to get on his back.

One day George went out to view the colt with some of his boy friends, and he told them that if they would help him put the bit in the colt's mouth he would mount. The boys drove the colt in-to a small lot, put the bit in his mouth, and Wash-ington was soon on his back. The beast rushed in-to the field, but was soon curbed by the strong arms of the boy on his back. Then the colt reared and plunged and tried in all sorts of ways to get rid of the lad, who clung to the colt's bare back as if he had been glued there. Mad with rage the colt tried once more to throw him, but strained too hard, and fell to the

ground and died in a short time. The group of boys were well scared at this sad end of their fun, and scarce knew what to do. When they went back to the house Mrs. Wash-ington asked the boys if they had seen her fine breed of colts. "The one I am most proud of", said she, "I am told is as large as his sire." Some of the lads hung their heads and knew not what to say; but George spoke up in his frank way and said that the colt was dead. "Dead!" cried she; "and from what cause?"

Then George told her just what had been done, and how hard the beast had fought to get free, and how at the last, with one wild fierce plunge, he fell down and died.

(To be continued.)

WASHINGTON GYÖRGY élettörténete

I. FEJEZET.

WASHINGTON IFJUSÁGA.

De ne higyük, hogy Wash-ington György olyan jó fiu volt, hogy irányítani tudta önmagát s nem volt szüksége arra, hogy kor-dában tartásák. Hirtelen természet-e volt, úgy fellobbant, mint a láng és érezte, hogy mások kor-mányzására született. Ezt a ter-mészetét anyjának kellett esillapítani s úgy irányítani, hogy rom-lására ne legyen a fiúnak, mert amidőn György még tizenkét éves sem volt, atyja meghalt és anyja őt apróság gondjaival maradt öz-vegyen. A feladatra igen alkalmas volt, mivel ritka jó természeté, gondolkodása, erős akarata és jó szíve volt.

Fiainak és leányainak minden nap szokott olvasni valamilyen jó könyvből, beszélgetett velük és megmondotta nekik, mint szolgál-hatják legjobban az Istent és az

embert. György mindegyik szót szívébe zárta s arra törekedett, hogy anyjának viszonzza tehet-ségéhez képest odaadó szeretetét és gondoskodását.

Azt mondotta Györgyről, hogy "jó fiu volt, az ő dicséretére meg azt mondották, hogy "nemes anya szülhetett csak ilyen derék fiut."

Amidőn György 13 éves volt és mostohatestvére Lőrinc 21, Anglia és Spanyolország háborúba keve-redett és Lőrinc azok közé a kato-nák közé került, akiket a Nyugat-Indiákra küldöttek. Lőrincnek ka-tona ruhában való látása, a dob-nak és a fuvolának hangja, a ka-tonáknak az után való végigmar-solása, föllekesítették a fiatal gyerek szívét s attól kezdve já-tékai, úgy az iskolában, mint másutt, háborusakká lettek.

Volt az iskolában egy Bustle Vilmos nevű fiu, aki legyvert fo-gott és marsolt úgy olyan lelkesé-déssel, mint Washington György. De György volt, mindig a főpa-ranesnok.

Kedvelt minden sportot, amit a fiuk szeretnek. Tudott futni, ug-rani, fáramászni, rudat dobni s részt vett mindazokban a sport-ágakban, amik egészségben és erő-ben tartották.

Diszkosz nagy ügyességgel do-bott. Mutogatják azt a helyet Fredericksburgban, ahol gyermek-korában áthajtott egy követ a Rappahannock folyón. Szerette a lovat is s nem volt olyan vad mén, amelynek György ne ült volna há-tára s amelyet meg nem szelidi-tett volna.

Washingtonnak volt egy csikója, amelyet annyira nem féltett, hogy szabadjára engedte a lege-lőn. Olyan vad volt, hogy senki sem mert a hátára ülni.

Egy szép napon György kiment néhány barátjával a csikót meg-neézni. Azt mondotta nekik, hogy ha bele segítik tenni a zabolát a csikó szájába, felül a hátára. A fiuk bekergették a csikót egy szűk helyre, szájába tették a zab-lát s Washington hamarosan a há-tán volt. A csikó kivágatott a mezőre, de hamarosan megfékezte a hátán levő ifju erős karja. Ek-kor a csikó hátrált, majd ágasko-dott és mindent megkísérelt, hogy iedobja hátáról a fiut, aki azonban úgy ült a pusztá hátán, mintha odaragasztották volna. A dühös csikó még egyszer megkísérelte ledobni, de tulságosan megerőltet-te magát s így a földre zuhant és csakhamar megdöglött.

A fiuk megijedtek játéuk szo-moru végének láttára s nem tud-ták, mit tegyenek. Amidőn vissza-tértek a házba, Washingtonné megkérdezte tőlük, hogy látták e kedvenc tüzes véru csikóját. "Azt amelyre legbüszkébb vagyok, mondotta, azt hallom, hogy éppen olyan nagy már, mint az apja." A többi fiu lehajtotta fejét és nem tudta, mit mondjon, de György őszintén megmondotta, hogy a csikó megdöglött.

"Megdöglött!" kiáltotta. "És miért?" György erre elmondotta, hogy mi történt s hogy milyen erősen küzdött a csikó, hogy kiszabadul-jon alóla s végre is büszült ágaskodással, mint esett össze és döglött meg.

(Folytatjuk.)

EZ MÁR PEST

Folytatás a 4-ik oldalról

vem fáj, hogy egy ilyen szép, fiatal, virágzó életet az öröm sugara nélkül, a gyász, a lemondás fekete felhőjébe burkoltan kell látnom. Ezek a szép szemek nem arra valók, hogy könnyek har-matozzák be, ezek a fehér, me-leg kezek nem arra valók, hogy csak imára kulesolódjanak. Izé... mny... mny...

— Ne csókolja ugy a kezemet! Ki jogosította fel! Mindjárt kiál-tok. No, nézze meg az ember!

Hudinka Jánost egészen felhe-vitette a helyzet. Az indulatai szélsőben ragadták magukkal s már bátor és vakmerő volt, sőt teljesen biztos is a dolgában, mert észrevette, megfigyelte, hogy az özvegy már engedéke-nyebben, sőt ellágyultan néz reá, és bár a szája mást mond, a kezé is engedelmesen hagyja az ő kezében. Hudinka János szóval nem bírt magával és odaült az asszony mellé és a keze, a reme-gő, a vágyakozó, forró keze ma-kacsul kereste az asszony dere-kát.

A nő szeméből ekkor egy so-kat ígérő, rejtelmes, delejes, meg-bolondító sugár érte és Hudinka a féltetével nekilendült az asz-szonynak és elszántan, szenvedé-lyesen a karjaiba szorította.

Történelmi pillanatot volt ez. Hu-dinka János érezte, hogy efa-ja helyzetben Napoleon sem esle-kezhett volna hősiessébben.

Amint hogy igaza is volt. Hu-dinka hős volt, férfi volt, olyan, amilyennek soha még maga sem képzelte magát s mialatt a Pest-hez mindinkább közeledő vonat bizalmas fülkéjében diadalmasan ölelte magához a szép és engedé-keny özvegyet, ellágyultan és áhi-tatos csodálkozással gondolta:

— Hiába. Ez más világ, mint Hoboda. Ez már Pest...

A vonat csakugyan szédülete-sen közeledett Pesthez és végül be is robotott Pestre. Az özvegy, még mielőtt beértek volna a pá-

lyaudvarra, buesuzott Hudinka Jánostól:

— Rokonsaim várnak a pályau-dvaron, és nem akarom, hogy meggyanusítsanak magával — mondta szemérmes pirulással.

Hudinka János elragadtatva csókolta meg az özvegy kezét és — mit tagadjuk? — az arcát is és maga vitte át az özvegy kis kézi bőröndjét a szomszéd sza-kaszba. Hogy még a gyanu lát-szatát is kikerüljék.

Aztán berobogott a vonat, dör-gött, sivitott a pályaház a vonat-kezek zajától, a lokomotivok fűtőtől, az utasok kiabálásától; Hudinka megszédülten, dagadó kebelrel szállt le. Körülötte a csomagjáért hordárok tüleked-tek, az utasok tömege törődő fo-lyamban tört a kijáratok felé, egy nyüzsgő, lendülő, kavargó emberkatlan volt az egész pályaház. Hudinka boldogan gondolta magában:

— Ez már Pest!

A kijárat felé indult. Ekkor eszébe jutott, hogy a vasuti je-gyét át kell adnia a vasuti jegy-szedőknek, belenyult a kabátja zsebébe a pénztárcájáért, amely-be a jegyet gondosan eltette és egyszerre rémülten, villámsujtot-tan állt meg. A pénztárcája nem volt meg. Kilopták.

Hudinka János elsikkantott lélek-kel, bután meredt maga elé. Mi történt? Hogy történt? És ki tet-te? Ki tette?

Hudinka gondolkodott, tusako-dott, vergődött és egyszerre csak éles világossággal villant át lel-kén annak a tudata, hogy ki tet-te. Hát ki tette volna! A szép özvegy, a bánatos, a vigasztalan özvegy tette... igen, csak ő lehe-tett. Még szinte újra érezte azt a forró, hosszantartó ölelést, amely alatt a dolog történhetett...

És Hudinka Jánosban fölsirt a megalázkodó, tehetetlen, meg-tört gondolat:

— Ez már Pest...

y - Irta
György

szesse tartozá-
lezettje lett.
rithetetlen, és
fog válni kö-

as a leg-
anabb
lag

adalról.)
hogy mind a
elválnak.

ylátszik, sze-
fájt neki a
kor határozta
beleveti ma-
északába. A
t, hogy előbb
-ement va-
kabaréba, on-
an helyiségbe,
séségü pezsgőt
maradtak
nem követke-
ék felkeresni
okat a titkos
ő lebujaít, a
úségek mind
a raffiniált
ok óta kigon-

vidám, pá-
Olivé Tho-
szetörve, fáz-
tapadt szem-
mint vala-
zben levő la-

ba, megfür-
eltérnek a
tudatosan-e,
mérget vett
mérget, amely
ait zudította

ett a legéle-
kórházban,
meggyötört

yezér ember
ték el Olive
És egy em-
lvonása után
megmaradt
szívében: Ki
elrontott em-

etef adni!

FIGYELMESEI

ri szílamokban
szégek: Indu-
dások, magyar
senét, zenekari
mekari paritu-
hetti be 10 dol-
t küldök 20-30
ri művet vagy
a legújabbak
nyúladó, Buda-

25. 3. 19

zebb

üdesége,
ség segít
nincsen is
ője, szép-
lja az

Krémet
ARCPORT.

Küldjön
1.45-öt e

MÁN

SZ
VENUE/
PA.

Itt az ősz és nemsokára a tél is. Esős, zimankós, szeszélyes, kellemetlen és egészségtelen évszakok ezek, amelyekre gyorsan fel kell készülnünk

Hűlés, köhögés, nátha, mellszurás, tüdőgyulladás, influenza, rheuma és köszvény fájdalmak ellen legelső sorban szervezetünknek rendben tartására kell gondoskodnunk.

MINDENKI OLVASSA EL TEHÁT AZ ALABBIÁKAT:

Fontos egészségügyi értesítés

Ha a gyomor nem végzi rendes működését, a táplálék nem felel meg rendeltetésének és nem változik egészséges, tiszta vérré. — Akinek pedig nem pezseg ereiben egészséges vér, annak a szervezete könnyen ki van téve különféle betegségek támadásainak.
A bajok és betegségek 90 százalékát a szervezetbe kerülő káros anyagok és bacillusok idézik elő. A

PARTOLA

AZ ORVOS
CUKORKA
ALAKBAN

fertőtleníti a szervezetet és a leggyorsabban megszabadítja azt a különféle káros anyagoktól. — Így a "PARTOLA" sok keletkező bajnak utját vágja. — Mindazon jó tulajdonságai mellett, hogy rendbehozza és rendben tartja a gyomrot, egyúttal tisztítja a vért, növeli az étvágyat és elősegíti a rennea és könnyű emésztést. — A "PARTOLA" íze oly kellemes, üdítő, mint a promineli cukoré. — Azért szeretik öregek, fiatalok, férfiak, nők és gyermekek egyaránt.

Tartson tehát mindenki "PARTOLÁT" házában. — Ha nincs kéznél, rendelje meg azonnal. — A "PARTOLA" ára 1 dobozzal 1 dollár 10 cent, 6 dobozzal csak 5 dollár 50 cent, mely összegben már a csomag biztosítási díja is befoglaltatik. — Rendeljen mindjárt legalább 6 dobozzal, mert így pénzt takarít meg és nem kell minduntalan utánrendelést fáradoznia.

Az orvos cukorka alakban

PARTOLA

fertőtleníti, vér és gyomortisztító, ugyszintén hashajtó cukorka.

Mindig friss,
mindig tiszta és
mindig hatásos.

Öregeknek, fiataloknak, asszonyoknak, férfiaknak, gyermekeknek vagy csecsemőknek egyaránt a legkitűnőbb egészségvédő és segítő szere.

A "PARTOLA" ára 6 dobozzal 5 dollár 50 cent, 1 dobozzal 1 dollár 10 cent, mely összegben már a csomag biztosítása is befoglaltatik. Rendeljen mindjárt 6 dobozzal, mert így pénzt is takarít meg, de meg egyelőre nem kell Önnek az utánrendeléssel járó irogatással fáradoznia.

Vágja
ki!

A világhírű Partos Patika díszes, művésies kiállítású falinaptára 1921-re a legjobb és leghasznosabb újévi ajándék lesz. — Szeresse meg magának, amit könnyen megtehet úgy, hogy legalább 1 dollár 10 cent ára Partos-szert rendel. — Mellékelje a rendeléséhez okvetlenül ezt a kis naptár-szalvényt.

Vágja
ki!

Szerezze be magának és családjának

Rendelje meg, hogy ott legyen a kéznél állandóan az üdítő, kellemes és gyors hatású valódi, tiszta és mindig friss

PARTOLA

fertőtleníti, vér- és gyomortisztító, ugyszintén hashajtó cukorka.

AZ ORVOS
CUKORKA
ALAKBAN

ÁRA:
1 dobozzal 1 dollár 10 cent
6 dobozzal 5 dollár 50 cent
a biztosítási díjjal együtt.

Olcsón és könnyen beszerezhető.
Okosan cselekszik, ha nagyobb mennyiségben rendel meg, mert amugy is állandóan szüksége van rá.

Ha legalább 6 dobozzal rendel belőle, megtakarít 1 dollár 10 centet magának, de meg megkíméli magát egyúttal az utánrendeléssel járó postaköltségtől és az irogatás munkájától is.

PARTOLA

AZ ORVOS
CUKORKA
ALAKBAN

a világhírű fertőtleníti, vértisztító és hashajtó szer, ára — a biztosítási díjjal együtt — 6 dobozzal csak 5 dollár 50 cent, 1 dobozzal 1 dollár 10 cent.

PARTOGLORY

A VILAGOT HÓDÍTÓ,

idegerősítő, vérképző, izomfejlesztő és csontszilárdító kivonat, ára 5 üveggel csak 5 dollár, egy üveggel 1 dollár 25 cent.

LIRO

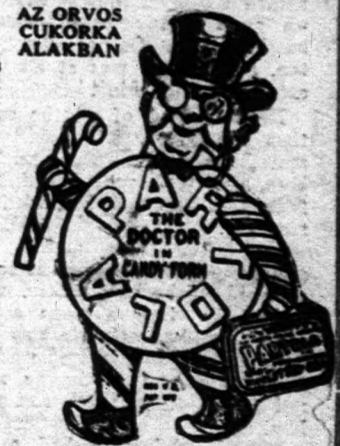
A SZENVEDŐ EMBERISÉG KEDVENC SEGÍTŐ-SZERE,

fejfájás elleni ostayák, ára — a biztosítási díjjal együtt — 6 dobozzal csak 5 dollár 50 cent, egy dobozzal 1 dollár 10 cent.

PARTOHERB

A TERMÉSZET LEGÉRTEKESEBB AJANDÉKA

vesefü- és gyökértea; igazi növény-kivonat, ára — a biztosítási díjjal együtt — 6 dobozzal csak 5 dollár 50 cent, 1 dobozzal 1 dollár 10 cent.

Rendelések a következő pontos címre küldendők:

PARTOS PATIKA

160 Second Ave.,

(10-ik utca sarok)

New York, N. Y.